

طرح تدوین تاریخ انقلاب اسلامی

مقدمه

تاریخ هر ملت، تعیین کننده هویت و شخصیت آن ملت است. لذا هر دولت و حکومتی سعی در تبیین و تشریح تاریخ و سرگذشت کشور و ملت خود دارد. این امر اختصاص به دولتها ندارد و اندیشمندان، مستقل از دولتها نیز در این راه تلاشهای فراوانی را به کار می‌برند تا جایگاه رفیعی برای ملت خود در تاریخ ترسیم نمایند.

بعد از اسلام آوردن ایرانیان، یکی از مهمترین وقایع تاریخ چند هزارساله ایران پیروزی انقلاب اسلامی به رهبری امام خمینی (ره) می‌باشد. این انقلاب الهی نه تنها در ایران بلکه در سراسر جهان اسلام نقطه عطفی سرنوشت ساز محسوب گشته، زیرا که معادلات ظالمانه حاکم بر نظام بین الملل را تحت تأثیر قرار داده و متزلزل ساخته است.

متأسفانه زوایای این حرکت عظیم علیرغم همه عظمت و ابهت آن، ناشناخته مانده و نسل جوان حاضر، آشنایی بسیار کمی با تحولات و وقایعی دارد که در روند مبارزه علیه رژیم ستمشاهی به وقوع پیوسته و در نهایت منجر به فروپاشی آن نظام فاسد و جایگزینی آن با نظام مقدس جمهوری اسلامی گردیده است. همین ناآگاهی به تاریخ مبارزه و جهاد، باعث گردیده که «شبه مورخان» قلم به دست گیرند و با تألیف کتابهای متعدد، مسلمات و بدیهیات تاریخ معاصر ایران را به نفع گروه و یا جریان فکری مطلوب خود، تحریف نمایند.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی با توجه به مسائل فوق و نیز با توجه به شرح وظایف خود که «تدوین تاریخ انقلاب اسلامی» می‌باشد، تمام هم خود را جزم کرده تا با جذب و هدایت محققین و پژوهشگران متعهد و توانا، این امر مهم را به انجام رساند و نسل جوان فعلی و نسلهای آینده را با حقایق و واقعتهای دوران مبارزه و جهاد علیه رژیم

پهلوی آشنا نماید و از این طریق ضمن هویت بخشی به این نسل آینده ساز، از حریم انقلاب اسلامی در مقابل تهاجم و شیخون فرهنگی غرب دفاع نماید.

در این راه آنچه که ضروری و حیاتی می نمود، برنامه ریزی برای تحقیق و پژوهش و گام برداشتن با چشمان باز در مسیری روشن و مشخص بود. لذا در ابتدای امر، مبدأ و مقصدی در تاریخ مشخص گردید. مبدأ و سرآغاز اصلی انقلاب اسلامی همان طوری که حضرت امام خمینی (ره) فرمودند، پانزدهم خرداد ۱۳۴۲ هـ. ش. می باشد، مقصد نیز سرنگونی رژیم وابسته شاه در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ تعیین گردید. اما از آنجایی که تحولات این دوره، بدون آگاهی از وقایع و تحولات قبل از آن به طور کامل، قابل تحلیل و بررسی نمی باشد لذا این مرکز، مبدا و شروع کار خود را از سال ۱۲۸۴ هـ. ش. یعنی سرآغاز نهضت مشروطیت قرار داده تا با بررسی و تحلیل وقایع و تحولات سالهای ۱۲۸۴ تا ۱۳۴۲ به عنوان مقدمه واجب، به تبیین و تشریح نهضت امام خمینی (ره) و انقلاب اسلامی پردازد.

اولین گام در این راه ارائه یک تقسیم بندی روشن و کامل از مبدأ تاریخی ۱۲۸۴ تا ۱۳۵۷ بود که این امر صورت پذیرفت و تاریخ معاصر ایران به سه بخش اصلی به شرح ذیل تقسیم گردید:

بخش الف. صدر مشروطیت از ۱۲۸۴ تا ۱۲۹۹ هـ. ش.

بخش ب. دیکتاتوری بیست ساله رضاخان از ۱۲۹۹ تا ۱۳۲۰ هـ. ش.

سلطنت محمدرضا پهلوی از ۱۳۲۰ تا ۱۳۵۷ هـ. ش.

نهضت امام خمینی (ره) از ۱۳۴۰ تا ۱۳۵۷ هـ. ش.

بخش ج

هر یک از بخش ها نیز به چند «دوران» و هر دوران به چند «دوره» تقسیم شده است. برای درک و شناخت بهتر هر یک از این دورانها و دوره ها، نامی متناسب با وقایع و وضعیت حاکم بر آن دوران یا دوره، انتخاب گردیده است.

<p>۱. دوره مبارزه: از آذر ۱۲۸۴ (هجرت صغری) تا مهر ۱۲۸۵ (تشکیل مجلس اول)</p> <p>۲. دوره اختلاف: از مهر ۱۲۸۵ تا آذر ۱۲۸۷ (به توب بستن مجلس)</p> <p>۳. دوره استبداد صغیر: از تیر ۱۲۸۷ تا آذر ۱۲۸۸ (فتح تهران بوسیله مشروطه خواهان)</p> <p>***</p> <p>۱. دوره اعدام و ترور: از تیر ۱۲۸۸ تا دی ۱۲۹۰ (انحلال مجلس دوم)</p> <p>۲. دوره استبداد ناصرالملک: از دی ۱۲۹۰ تا تیر ۱۲۹۲ (شروع سلطنت احمد شاه و شروع جنگ جهانی اول)</p>	<p>۱. دوران مبارزه برای استقرار مشروطیت از آذر ۱۲۸۴ تا تیر ۱۲۸۸</p>
<p>۳. دوره اشغال نظامی: از تیر ۱۲۹۳ تا آبان ۱۲۹۷ (پیمان جنگ جهانی اول)</p> <p>۴. دوره قیام و توطئه: از آبان ۱۲۹۷ تا اسفند ۱۲۹۹ (کودتای رضاخان)</p>	<p>۲. دوران بی ثباتی و ناامنی از تیر ۱۲۸۸ تا اسفند ۱۲۹۹</p>

الف) مشروطیت
از ۱۲۸۴ تا ۱۲۹۹

بخش الف) صدر مشروطیت از ۱۲۸۴ تا ۱۲۹۹

این بخش از تاریخ ایران را می توان به دورانهای زیر تقسیم نمود:

الف ۱) دوران مبارزه برای استقرار مشروطیت - این دوران از آذرماه ۱۲۸۴ و با ماجرای هجرت صغری و تحصن علما و روحانیون تهران در حرم حضرت عبدالعظیم حسنی (ع) در شهر ری آغاز می شود و با شکست استبداد صغیر و فرار محمدعلی شاه به پایان می رسد، دوران مبارزه برای استقرار مشروطیت به سه دوره تقسیم می شود:

الف ۱-۱) دوره مبارزه: از آذر ۱۲۸۴ تا مهر ۱۲۸۵: این دوره با تحصن علما و روحانیون تهران در حرم عبدالعظیم حسنی (ع) در آذرماه ۱۲۸۴ شروع می شود و با یک مبارزه ۹ ماهه، منجر به صدور فرمان مشروطیت در مرداد ماه ۱۲۸۵ توسط مظفرالدین شاه گردیده و با تشکیل اولین دوره مجلس شورای ملی در مهرماه همان سال به پایان می رسد. در این دوره رهبری مبارزه منحصرآدر اختیار علما و مراجع تقلید در ایران و نجف بود و اثری از حضور شبه روشنفکران در مبارزات مردمی علیه استبداد دیده نمی شود. در این دوره اتحاد میان علما، پادشاه قاجار را مجبور به عقب نشینی و قبول درخواستهای متحصنین نمود.

الف ۱-۲) دوره اختلاف: از مهر ۱۲۸۵ تا تیر ۱۲۸۷: با تشکیل مجلس اول و حضور تحصیلکرده های غربی در مجلس، تلاش برای تدوین قانون اساسی بر پایه باورهای غربی شروع شد. این تلاش، سرآغاز شکاف و بروز اختلاف میان مشروطه خواهان گردید. روحانیون که یکپارچه از قیام مردم حمایت و آن را رهبری کرده بودند به دو دسته تقسیم گردیدند. گروه اول شامل مراجعی همچون آخوند خراسانی و مازندرانی و مجتهدین همچون علامه نائینی، بهبهانی و طباطبائی از مشروطه خواهی حمایت نموده و گروه دوم شامل مراجعی همچون سیدکاظم یزدی و مجتهدینی همچون شیخ فضل الله نوری پرچم مشروطه مشروعه را بلند کردند. اختلاف در این دوره شروع شد و به اوج خود رسید. از طرف دیگر محمدعلی شاه در صدد بود که بساط مشروطه را کاملاً برچیند.

ماجرای زیادی در این دوره به وقوع پیوست و اختلاف مشروطه خواهان با محمدعلی شاه به جایی رسید که نهایتاً با به توپ بستن مجلس توسط نیروی قزاق در تیرماه ۱۲۸۷ مشروطه به طور موقت تعطیل شد.

الف ۳-۱) دوره استبداد صغیر: با تعطیلی مشروطه در تیر ماه ۱۲۸۷ هـ. ش. دوره ای یک ساله آغاز گردید، در این دوره عده ای از مشروطه خواهان دستگیر و محاکمه گردیدند. گروهی از آنان اعدام و بقیه نیز به مجازاتهای مختلف محکوم گردیدند. گروهی از مشروطه خواهان که اکثراً از تحصیلکردگان بودند به خارج از کشور فرار کرده و تا پایان دوره استبداد صغیر در اروپا به سر بردند. در این دوره، محمدعلی شاه ابتدا با اصل مشروطه مخالفت نمود و با توجه به مخالفت بعضی از علما و روحانیون، آن را خلاف شرع دانست اما بعد از چند ماه به علت مخالفت مراجع نجف با تعطیلی مشروطه، محمدعلی شاه موافقت خود را با اصل مشروطه اعلام نمود. در این دوره مقاومت بزرگ مردم تبریز به رهبری ثقة الاسلام تبریزی و ستارخان و باقرخان نهایتاً به نتیجه رسید و مشروطه خواهان موفق به فتح تهران در تیر ماه ۱۲۸۸ هـ. ش. گردیدند. محمدعلی شاه از سلطنتت خلع شد و با حمایت سفارت روسیه از کشور خارج گردید.

الف ۲) دوران دوم صدر مشروطیت، دوران بی ثباتی و نا امنی است که از تیر ۱۲۸۸ هـ. ش. آغاز گشته تا اسفند ماه ۱۲۹۹ هـ. ش. ادامه داشت. نا امنی، هرج و مرج، آشوب، حکومت خانخانی و راهزنی از مشخصات بارز این دوران است. این خصوصیات، آن چنان مردم ایران را پریشان و درمانده ساخت که زمینه های فکری و اجتماعی برای کودتا را فراهم ساخت. دولت انگلیس با توجه به آمادگی اجتماعی و با توجه به منافع خود، رضاخان را در میان نیروهای قزاق پیدا کرد و کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ هـ. ش. را به راه انداخت. دوران بی ثباتی و نا امنی به چهار دوره کوچکتر تقسیم می گردد:

الف ۱-۲) دوره اعدام و ترور: با شکست استبداد صغیر و فتح تهران توسط مشروطه خواهان در تیر ماه ۱۲۸۳ دستگیری مخالفین آغاز گردید. اما بر اثر طئه فراماسونها و طرفداران غرب، شیخ فضل الله نوری به سرعت محاکمه و اعدام گردید. با شهادت شیخ، موجی از تأثر و اندوه و یأس بر حوزه های علمیه و حتی مراجع نجف مستولی گشت و علمایی که طرفدار مشروطه بودند، از صحنه خارج گشته و سرنوشت این حرکت عظیم به دست طرفداران انگلیس افتاد. چندی بعد، آیه الله سیدعبداله بهبهانی نیز ترور شد و آیه الله طباطبایی منزوی گردید. در این دوره مجلس

دوم آغاز به کار کرد، ماجرای مورگان شوستر و اولتیماتوم روسیه، با مقاومت این مجلس روبرو گردید که نهایتاً به دست ناصرالملک، نایب السلطنه مجلس دوم در دی ماه ۱۲۹۰ هـ. ش. منحل و مورگان شوستر از ایران اخراج گردید.

الف ۲-۲) دوره استبداد ناصرالملکی: به علت صغر سن احمد شاه، ناصرالملک که از مشروطه خواهان و تحصیلکرده انگلستان بود به عنوان نایب السلطنه انتخاب شده بود؛ اما این شخص که عکم مشروطه خواهی را برافراشته بود، خود بساط دیکتاتوری به راه انداخت و با انحلال مجلس دوم، آزادیهای به دست آمده توسط مردم را بسیار محدود ساخت. این شخص در اواخر کار خود در انگلستان ساکن شده و با اخذ حقوق ماهانه بسیار گزاف، از آنجا با صدور احکام مختلف، کشور را تحت سیطره خود درآورده بود.

الف ۲-۳) دوره اشغال نظامی: احمد شاه در تیر ماه ۱۲۹۳ هـ. ش. به سن قانونی برای سلطنت نائل شد لذا نیابت سلطنت ناصرالملک به پایان رسید. اما آغاز سلطنت احمد شاه مصادف با شروع جنگ جهانی اول گردید. علیرغم اعلام بی طرفی از سوی دولت ایران؛ خاک این کشور صحنه نبرد میان طرفین جنگ گردید و قسمت اعظم ایران به اشغال کشورهای متخاصم روس، انگلیس و عثمانی درآمد و این وضعیت تا پایان جنگ جهانی اول در آبان ۱۲۹۷ هـ. ش. ادامه داشت. در اثنای جنگ، بلشویکها در روسیه به قدرت رسیدند و با آلمان پیمان صلح امضا کردند. با خروج نیروهای روسیه از جنگ، قوای این کشور نیز از ایران خارج گشته و نیروهای انگلیس جانشین آنان گردیدند و انگلیس فعال مایشاء در ایران گردید.

الف ۲-۴) دوره قیام و توطئه: این دوره با پایان جنگ جهانی اول در آبان ماه ۱۲۹۷ هـ. ش. و سلطه بلامنازع انگلیس بر ایران آغاز می شود. بی کفایتی و وابستگی اکثر دولتمردان ایران، زمینه قیامهای مردمی را بر ضد چنین دولتمردانی فراهم آورد که مهمترین این قیامها نهضت جنگل به رهبری میرزا کوچک خان و قیام شیخ محمد خیابانی در تبریز بود دولت انگلیس نیز برای حفظ چاههای نفت ایران که در اختیار آن کشور بود و همچنین برای مقابله با کمونیستها در روسیه، اقدامات خود را در ایران تشدید نمود. ابتدا توطئه «قرارداد ۱۹۱۹» طرح ریزی شد. طی این قرارداد که بوسیله نوکر انگلیس یعنی وثوق الدوله امضا گردید، ایران در واقع تحت الحمايه و در عمل

مستعمره انگلیس می گردید. این خیانت با مقاومت شدید داخلی به رهبری سیدحسن مدرس خنثی گردید. لذا انگلیسها به فکر توطئه دیگر افتادند و با پیدا کردن رضاخان در میان نیروی قزاق، کودتای سوم اسفند ۱۲۹۹ هـ. ش. را به راه انداخته و سلطه ای را که از طریق قرارداد ۱۹۱۹ م. به دنبال آن بودند از طریق به قدرت رساندن رضاخان به دست

ب) ادینکاتوری بیست ساله رضاشاه
از اسفند ۱۲۹۹ تا شهریور ۱۳۲۰
(هـ. ش. .)

۱. دوران کسب قدرت

از اسفند ۱۲۹۹ تا آبان ۱۳۰۴

۲. دوران مذهب زدایی

از شهریور ۱۳۱۲ تا شهریور ۱۳۲۰

۱. دوره وزارت: از اسفند ۱۲۹۹ تا آبان ۱۳۰۲ (نخست وزیری رضاخان)

۲. دوره صدارت: از آبان ۱۳۰۲ تا آبان ۱۳۰۴ (تغییر سلطنت)

۱. دوره دوری از مذهب: از آبان ۱۳۰۴ تا مرداد ۱۳۱۴ (فاجعه مسجد گوهرشاد)

۲. دوره ضدیت با مذهب: از مرداد ۱۳۱۴ تا شهریور ۱۳۲۰ (برکناری رضاخان)

آوردند.

با به قدرت رسیدن رضاخان در ایران، بخش جدیدی از تاریخ معاصر ایران آغاز گردید که نزدیک به بیست سال ادامه داشت.

ب) دیکتاتوری بیست ساله رضاخان

این بخش از تاریخ ایران را که اوج از دیکتاتوری، خفقان، زورگویی، غصب اموال مردم و اعدام مخالفین بود می توان به دورانهای زیر تقسیم نمود:

ب ۱) دوران کسب قدرت: این دوران از سوم اسفند ۱۲۹۹ هـ. ش. آغاز گشته و در آبان ماه ۱۳۰۴ به پایان می رسد. رضاخان در طی فقط چهار سال، از درجه افسری به سردار سپهی، وزارت، صدارت و در نهایت به سلطنت رسید. این قزاق بی سواد با حمایت انگلیس از گمنامی خارج گشته و حاکم مطلق ایران گردید. او که عدم پرداخت حقوق نیروی قزاق و وضعیت اسفناک مالی این نیرو (از جمله خودش) را از علل کودتا بیان کرده بود، با کسب قدرت و غصب اموال مردم به بزرگترین مالک ایران تبدیل گردید. دوران چهارساله کسب قدرت او به دو دوره تقسیم می گردد.

ب ۱-۱) دوره وزارت: این دوره از اسفند ۱۲۹۹ شروع شده و در آبان ۱۳۰۲ به پایان می رسد. در این دوره نخست وزیران متعددی به سر کار آمده و بعد از مدت کوتاهی ساقط می گردیدند، اما رضاخان عضو ثابت همه کابینه ها و وزیر جنگ بود؛ در واقع او بود که با اختلال در کار کابینه ها، نخست وزیران را وادار به استعفاء می کرد تا زمینه را برای نخست وزیری خود فراهم سازد.

ب ۱-۲) دوره صدارت: با نخست وزیر شدن رضاخان در آبان ماه ۱۳۰۴، دوره جدیدی از کسب قدرت توسط وی آغاز شد. در این دوره مسائلی همچون غوغای جمهوری خواهی به پا گشت تا زمینه برای برکناری احمدشاه آماده گردد، اما به علت مخالفت مراجع و علما که جمهوری خواهی را نمونه ای از حکومت لائیک ترکیه می دانستند، این موضوع به فراموشی سپرده شد، اما رضاخان با خارج کردن رقبای عمده از صحنه سیاست داخلی در نهایت زمینه را برای تغییر قانون اساسی و انقراض سلسله قاجار و پادشاهی خود در آبان ماه ۱۳۰۴ هـ. ش. فراهم ساخت.

ب ۲) دوران استبداد مطلق: با آغاز پادشاهی رضاخان در سال ۱۳۰۴ هـ. ش. دورانی بسیار سیاه و تاریک در ایران آغاز گشت که نزدیک به ۱۶ سال ادامه داشت. در

این دوران اکثر مخالفین رضاخان اعدام گشته و یا بوسیله سم به قتل رسیدند و بقیه تبعید و زندانی گردیدند؛ رضاخان حتی دوستان خود و افرادی که او را به قدرت رسانیده بودند از قبیل تیمورتاش، سردار اسعد بختیاری، داور و ... را نیز هلاک کرد، یا مجبور به خودکشی نمود. این دوران سیاه به دو دوره تقسیم می گردد:

ب ۱- ۲) دوره دوری از مذهب: رضاخان در ابتدای کار، چهره ای مذهبی از خود به نمایش می گذاشت و با تظاهر به آداب مذهبی، بسیاری را فریب داده بود اما با آغاز سلطنت در سال ۱۳۰۴ هـ. ش. به تدریج نقاب از چهره برداشت و شروع به دور شدن از مذهب کرد. در این دوره ده ساله رضاخان با تغییر دادن لباس مردان به سبک لباسهای غربی و اجباری کردن کلاه پهلوی و سپس کلاه شاپو، محدود کردن مجالس ختم و مراسم عزاداری به تدریج چهره مذهبی را از خود دور ساخت و در نهایت با کشتار مردم در مسجد گوهرشاد در مرداد ماه ۱۳۱۴، چهره ضد دینی خود را نمایان ساخت.

ب ۲- ۲) دوره ضدیت با مذهب: با واقعه مسجد گوهرشاد و کشتار مردم و زوآر بی گناه، همگان به ضدیت رضاخان با مذهب پی بردند. در دی ماه ۱۳۱۴ هـ. ش. استفاده از حجاب ممنوع گردید؛ از این تاریخ تا سقوط رضاخان در شهریور ۱۳۲۰ هـ. ش. بسیاری از زنان خانه نشین گشته و بسیاری از متدینین راه خروج از کشور و سفر به کربلا و نجف را در پیش گرفتند. در این دوره بسیاری از مخالفین رضاخان به دست عمال او کشته شدند و آیه الله مدرس نیز به شهادت رسید. سرانجام با آشغال ایران در شهریور ۱۳۲۰ هـ. ش. - که بر اثر ناتوانی رضاخان و دولتمردان او در ارزیابی مسائل بین المللی پیش آمد - رضاخان همانگونه که با دخالت انگلیسیها بر سر کار آمده بود بوسیله آنان هم برکنار و از ایران تبعید گردید و پس او به پادشاهی رسید.

نهیضت	دوره	تاریخ
نهیضت	دوره شاه جوان: از شهریور ۱۳۲۰ تا آذر ۱۳۲۶ (برکداری نوام)	۱. دوران شاه بدون قدرت ۱۳۲۰ تا ۱۳۳۲
امام	دوره اظهار وجود: از آذر ۱۳۲۶ تا اسفند ۱۳۲۹ (اعلام انقلابی رزم آرا)	۲. دوران شاه با قدرت متزلزل ۱۳۳۲ تا ۱۳۳۷
خمینی	دوره نهیضت ملی نفت: از اسفند ۱۳۲۹ تا مرداد ۱۳۳۲ (کودنای ۲۸ مرداد)	۳. دوران شاه با قدرت مطلقه ۱۳۳۷ تا ۱۳۵۷
(رو)	دوره نهیضت امام خمینی (رو): از مهر ۱۳۴۱ تا خرداد ۱۳۴۲ (قیام ۱۵ خرداد)	
	دوره سرکوب استبداد: از خرداد ۱۳۴۲ تا مرداد ۱۳۴۸ (طرح دکترین نیکسون)	
	دوره اصلاحات آمریکایی: از آبان ۱۳۳۹ تا مهر ۱۳۴۱ (لاجه انجمنهای ایالتی و ولایتی)	
	دوره آفاق نهیضت امام خمینی (رو): از مهر ۱۳۴۱ تا خرداد ۱۳۴۲ (قیام ۱۵ خرداد)	
	دوره انقلاب اسلامی: از آبان ۱۳۵۶ تا بهمن ۱۳۵۷ (پیروزی انقلاب اسلامی)	

ج) سلطنت محمدرضا پهلوی
۱۳۵۷ تا بهمن ۱۳۲۰
(هـ. ش. هـ.)

با شروع سلطنت محمدرضا پهلوی بخش دیگری از تاریخ معاصر ایران آغاز می‌گردد. این بخش ۳۷ سال ادامه داشته، وقایع بسیار مهم و سرنوشت‌ساز را تجربه کرده و در نهایت با پیروزی انقلاب اسلامی در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ به پایان می‌رسد. این بخش را می‌توان به سه دوره تقسیم کرد:

ج ۱) دوران شاه بدون قدرت: محمدرضا پهلوی در شهریور ۱۳۲۰ در سن ۲۲ سالگی به پادشاه رسید، در حالی که ایران به اشغال متفقین درآمده و رضاخان تبعید شده بود. سیاستمداران کهنه‌کار و رجال مشروطیت بار دیگر به صحنه سیاسی کشور بازگشتند. در این وضعیت، محمدرضا شاه هیچ نوع قدرتی در حاکمیت سیاسی کشور نداشت و تا سالها بعد نتوانست نقش مهمی را در صحنه سیاسی ایران به چنگ آورد. این وضعیت ۱۳ سال به طول انجامید و با کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ به پایان رسید. البته در این دوره ۱۲ ساله قدرت شاه در نوسان بود و در بعضی از مقاطع توانست «خودی» نشان دهد اما در مجموع کاری از پیش نبرد. این دوران به سه دوره تقسیم می‌گردد:

ج ۱-۱) دوره شاه جوان: این دوره از شهریور ۱۳۲۰ آغاز گشت و تا آذر ماه ۱۳۲۶ و برکناری احمد قوام از نخست‌وزیری ادامه یافت. در این دوره، شاه به علت جوانی و کمی سن و تجربه، در واقع فقط در کاخ خود «شاه» بود ولی در بیرون از کاخ، قدرت بین سیاستمداران قدیمی و طرفداران انگلیس، امریکا و شوروی تقسیم گردیده بود.

ج ۱-۲) دوره اظهار وجود: بعد از خروج متفقین از ایران و ختم غائله آذربایجان، بار دیگر ارتش در ایران خودنمایی کرد و به عنوان عامل مهمی در تقسیم قدرت سیاسی جلوه‌گر شد. ارتش و رئیس ستاد آن، رزم‌آرا؛ شاه را به سیاستمداران دیگر ترجیح می‌دادند، لذا در یک دوره سه ساله از ۱۳۲۶ تا ۱۳۲۹ هـ. ش. محمدرضا شاه نتوانست اظهار وجودی در صحنه سیاسی ایران از خود به نمایش بگذارد. اما این اظهار وجود با نخست‌وزیری رزم‌آرا در تیرماه ۱۳۲۹ کم‌رنگ شد و در نهایت با اعدام انقلابی رزم‌آرا توسط فدائیان اسلام نه تنها شاه بار دیگر به مهره‌ای بدون قدرت تبدیل شد، بلکه زمینه برای ملی شدن نفت مهیا گردید.

ج ۱-۳) دوره نهضت ملی نفت: فداکاری فدائیان اسلام، رزم‌آرا را که سد محکمی در مقابل ملی شدن نفت بود از سر راه برداشت و در نهایت نفت در اسفند ماه

۱۳۲۹ ملی اعلام گشت. این ماجرا سرآغاز یک دوره ۲/۵ ساله بسیار پر آشوب و جنجالی گشت که وقایع مهمی همچون قیام سی تیر را به خود دید. اما در نهایت بر اثر توطئه مشترک امریکا و انگلیس، در ۲۸ مرداد ۱۳۳۲ هـ. ش. با یک کودتای نظامی، دولت مصدق برکنار شد و دوران ۲۵ ساله حاکمیت امریکا بر ایران آغاز گردید.

ج ۲) دوران شاه با قدرت متزلزل: امریکا با انجام کودتای ۱۳۳۲ شاه فراری را به کشور بازگرداند، اما این بار بخش مهمی از قدرت را در صحنه سیاسی کشور به او واگذار نمود. این دوره ۱۰ ساله، دوره ای است که محمدرضا شاه به تدریج قدرت خود را افزایش داد و امریکا نیز به تدریج حاکمیت خود را جایگزین حاکمیت انگلیس بر ایران نمود. اما در این دوره، شاه قادر نبود که حاکمیت مطلق خود را بر کشور مستولی سازد زیرا در میان نخبگان حاکم، هنوز رقبایی مانند زاهدی، تیمور بختیار و علی امینی وجود داشتند که طالب قدرت بودند. این دوران به سه دوره تقسیم می گردد:

ج ۱-۲) دوره سرکوب نظامی: با انجام کودتا و برقراری حکومت نظامی، تیمور بختیار به عنوان فرماندار نظامی تهران انتخاب گردید. مشخصه این دوره هفت ساله، دستگیری و سرکوب مخالفان بود تا زمینه برای انعقاد قرارداد کنسرسیون نفتی و اعاده حاکمیت بیگانگان بر نفت ایران فراهم آید. در این دوره ساواک تأسیس گردید و تیمور بختیار به تشخیص امریکا به ریاست این سازمان مخوف و جهنمی انتخاب گردید تا سرکوب و خفقان به حد اعلی برسد.

ج ۲-۲) دوره اصلاحات امریکایی: با روی کار آمدن «جان. اف. کندی» به عنوان رئیس جمهور امریکا در سال ۱۳۳۹ هـ. ش. دوره جدیدی در ایران نیز آغاز گردید. کندی به علت ترس از نهضت‌های کمونیستی، معتقد بود که رژیم‌های طرفدار امریکا باید وادار به انجام اصلاحات صوری شوند تا زمینه برای تبلیغات کمونیستی فراهم نگردد. فشار امریکا بر محمدرضا پهلوی باعث گردید تا جو سرکوب بعد از کودتا تا حدی تعدیل یابد. با انتخاب علی امینی به عنوان نخست وزیر که تحت فشار مستقیم امریکا صورت گرفته بود، قدرت شاه تا حدی متزلزل گردید. تیمور بختیار برکنار شد و فضای سیاسی کشور تا حدی باز گردید و مخالفین دوباره فعال گردیدند. اما در نهایت شاه تبعیت محض خود را از برنامه های کندی به اثبات رساند، لذا امینی برکنار و اسدالله علم به عنوان نخست وزیر انتخاب گردید تا اصلاحات مورد نظر کندی

را انجام دهد. علم با تصویب لایحه انجمنهای ایالتی و ولایتی در مهر ماه ۱۳۴۲ و گنجاندن مواد ضداسلامی در آن، روحانیت را به مبارزه طلبید.

ج ۲-۳) دوره آغاز نهضت امام خمینی (ره): در مهرماه ۱۳۴۱ هـ. ش. حوزه های علمیه، روحانیت و مراجع تقلید به رهبری امام خمینی (ره) به صحنه سیاسی کشور وارد گشته و طی یک مبارزه دوماهه، دولت را وادار به لغو مواد ضداسلامی لایحه مزبور کردند. اما معارضه دولت با روحانیون ادامه یافت و با موضوعاتی از قبیل فراندم اصول ششگانه و تحریم آن از سوی مراجع تشدید شد، فاجعه حمله به مدرسه فیضیه در فرورین ۱۳۴۲، نشان دهنده عمق اختلاف میان رژیم و روحانیت بود. این اختلافات در نهایت در ماه محرم آن سال به اوج خود رسید و رژیم شاه اقدام به بازداشت امام خمینی در شب ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ نمود. روز بعد مردم تهران و چند شهر دیگر به عنوان اعتراض به بازداشت رهبر و مرجع تقلید خود به خیابانها ریختند و حماسه ۱۵ خرداد ۱۳۴۲ را آفریدند.

ج ۳) دوران شاه با قدرت مطلقه: با سرکوب قیام ۱۵ خرداد ۱۳۴۲، دورانی از سلطنت محمدرضا پهلوی آغاز می گردد که دوران استبداد و حاکمیت مطلق وی بر ایران است. در این دوران ۱۵ ساله، قدرت مطلقه محمدرضا پهلوی به اوج خود می رسد و نه تنها کلیه مخالفین سرکوب، تبعید، زندانی و یا اعدام می گردند بلکه در نهایت فعالیت احزاب فرمایشی نیز تحمل نمی گردد و حزب واحد رستاخیز تأسیس می شود. این قدرت مطلقه و استبدادی، سرانجام؛ با مبارزات اسلامی مردم ایران به رهبری امام خمینی در سال ۱۳۵۷ به پایان رسید. این دوران به سه دوره تقسیم می گردد.

ج ۱-۳) دوره سرکوب امنیتی: این مقطع از تاریخ ایران، دوره قدرت گرفتن مجدد ساواک و سرکوب امنیتی مخالفان است تا آنجا که در آبان ماه ۱۳۴۳، ساواک به دستور شاه اقدام به تبعید حضرت امام خمینی (ره) به ترکیه می کند اما شاه در ظاهر به اصلاحات مورد نظر امریکا ادامه می دهد و نمایشی از دمکراسی با تشکیل احزاب فرمایشی «ایران نوین و مردم» به تماشا می گذارد.

ج ۳۲) دوره اوج خفقان: با انتخاب ریچارد نیکسون به ریاست جمهوری امریکا و طرح دکترین او مبنی بر سیاست دو ستون در خلیج فارس، نقش ژاندارمی منطقه به محمدرضا پهلوی واگذار گردید. نیکسون در قبال حفظ منافع آمریکا در منطقه توسط

شاه، دست او را در داخل ایران باز گذاشت تا هرگونه که مایل است حکومت کند و از ترفندهای تبلیغی آمریکا در زمینه حقوق بشر و دموکراسی هراسی به دل راه ندهد، در این راستا، زرادخانه آمریکا به روی شاه باز شد که هر نوع سلاح پیشرفته آمریکا «به جز سلاحهای اتمی» را با دلارهای نفتی خریداری کند. این وضعیت جدید، شاه را دچار افکار بلند پروازانه و مالیخولیایی کرد، آن گونه که در مقابل خود هیچ نوع مخالفتی حتی صوری و فرمایشی را تحمل نکرد و خفقان را به اوج خود رساند.

ج ۳-۴) دوره انقلاب اسلامی: با اوج گیری خفقان و اعمال ضد مذهبی شاه در زمینه تغییر تاریخ از هجری شمسی به شاهنشاهی و ... نارضایتی مردم از آن رژیم، به حد اعلاى خود رسید و فساد مالی و اخلاقی رژیم به جایی رسید که برای مردم متدین و زحمتکش ایران قابل تحمل نبود؛ در اول آبان ۱۳۵۶، حاج آقا مصطفی خمینی به طرز مشکوکی درگذشت به همین مناسبت مجالس ختمی در ایران به احترام ایشان و به نام حضرت امام خمینی (ره) منعقد گشت. برگزاری مراسم ترحیم، هفتم و چهلم باعث گردید که بعد از ۱۳ سال نام امام خمینی (ره) به صورت علنی و آشکار بر روی منابر اعلام گردد و مفاصد رژیم بیان گردد. این وضعیت جدید، جو رعب و وحشت را متزلزل کرد. رژیم شاه برای تقویت قدرت خود در دی ماه ۱۳۵۶ اقدام به چاپ مقاله ای توهین آمیز در روزنامه اطلاعات کرد. چاپ این مقاله، جرقه ای بود که به انبار بیروت نارضایتها خورد و قیام ۱۹ دی ۱۳۵۶ در قم را در پی داشت و این قیام و وقایع پس از آن به سرعت پایه های رژیم شاه را سست کرد و پوسیدگی آن را به همگان نمایاند. با اوج گیری مبارزات مردمی در سال ۱۳۵۷، رژیم شاه تاب مقاومت را از دست داد و در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷، نور بر ظلمت چیره شد و انقلاب اسلامی به پیروزی رسید.

دوره آغاز نهضت امام خمینی (ره) : از مهر ۱۳۴۱ تا خرداد ۱۳۴۷ (قیام ۱۵ خرداد)	دوره سرکوب انبئی	شاه با قدرت متزلزل
۱. دوره آغاز نهضت امام خمینی (ره) : از مهر ۱۳۴۱ تا خرداد ۱۳۴۷ (قیام ۱۵ خرداد)		
۲. دوره زندان و اشدگری : از خرداد ۱۳۴۲ تا آبان ۱۳۴۳ (تعیید حضرت امام (ره))		
۳. دوره تبعید در ترکیه : از آبان ۱۳۴۳ تا مهر ۱۳۴۴ (انتقال به نجف)		
۴. دوره تحول فکری حوزه‌ها : از مهر ۱۳۴۴ تا بهمن ۱۳۴۸ (شروع درس حکومت اسلامی)		
۵. دوره مبارزه و جهاد : از بهمن ۱۳۴۸ تا آبان ۱۳۵۶ (شهادت حاج آقا مصطفی خمینی)	دوره اوج عقائد	شاه با قدرت مطلقه
۶. دوره آمادگی برای قیام : از آبان ۱۳۵۶ تا دی ۱۳۵۶ (قیام مردم قم علیه مقاله رشیدی مطلق)		
۷. دوره قیام و اعتراض : از دی ۱۳۵۶ تا مهر ۱۳۵۷ (انقذت در فرانسه)		
۸. دوره اعتصابات و تظاهرات : از مهر ۱۳۵۷ تا ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ (بازگشت به ایران)	دوره انقلاب اسلامی	
۹. دوره براندازی طاغوت : از ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ تا ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ (پروزی انقلاب اسلامی)		

به موازات تقسیم‌بندی تاریخ معاصر ایران، تحولات سالهای ۱۳۴۱ تا ۱۳۵۷ را می‌توان از دیدگاهی دیگر نیز تقسیم‌بندی نمود. سال ۱۳۴۱، شروع نهضت امام خمینی (ره) می‌باشد. از این تاریخ به بعد نهضتی در ایران شکل گرفت که در نهایت منجر به سرنگونی رژیم وابسته پهلوی در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ گردید. وقایع این دوره ۱۶ ساله را می‌توان از دیدگاه نهضت امام خمینی به صورت زیر تقسیم‌بندی نمود:

۱. دوره آغاز نهضت امام خمینی (ره): از مهر ۱۳۴۱ تا خرداد ۱۳۴۲. توضیحات مربوط به این دوره در صفحات قبل آمده لذا از تکرار آن خودداری می‌گردد. دوران «شاه با قدرت مطلقه» به سه دوره تقسیم می‌گردید. تقسیم‌بندی ادوار نهضت امام خمینی نسبت به این دوره‌های سه‌گانه به شرح زیر است:

الف. دوره سرکوبی امنیتی: نهضت امام خمینی (ره) در این دوره که از سال ۱۳۴۲ تا سال ۱۳۴۸ به درازا می‌انجامد، تحولات زیر را شاهد می‌باشد.

۱- دوره زندان و افشاگری: از خرداد ۱۳۴۲ تا آبان ۱۳۴۳. در این دوره حضرت امام خمینی (ره) ابتداء در پادگان عشرت‌آباد زندانی می‌شوند و نهایتاً به خانه‌ای در قیطریه منتقل می‌گردند. این بازداشت تا فروردین سال ۱۳۴۳ ادامه می‌یابد. در این تاریخ، حسنعلی منصور، نخست‌وزیر وقت که جانشین اسداله علم شده بود به منظور خشنودی علما و مردم مذهبی و متدین ایران و با تبلیغ این موضوع که حضرت امام (ره) با رژیم مصالحه کرده است، اقدام به آزادی ایشان می‌کند. امام خمینی (ره) با استقبال گسترده مردم به قم باز می‌گردند و در ابتداء مصالحه با رژیم را رد کرده و آن را تکذیب می‌نمایند. مدتی بعد، پس از تصویب لایحه اعطای مصونیت قضایی به مستشاران نظامی امریکا در ایران، ایشان اقدام به سخنرانی بسیار مهم و افشاگرانه‌ای می‌نمایند. رژیم نیز با دستور اربابان امریکایی خود، در ۱۳ آبان ۱۳۴۳ حضرت امام را به ترکیه تبعید می‌نماید.

۲- دوره تبعید در ترکیه: از آبان ۱۳۴۳ تا مهر ۱۳۴۴. در این دوره حضرت امام تحت نظر مأموران ساواک در شهر «بورسا» در ترکیه بسر می‌بردند و پس از چندی فرزند برومند ایشان حاج آقا مصطفی خمینی نیز به ترکیه تبعید شده و به ایشان می‌پیوندند. در این مدت سیل تلگرامهای اعتراض مردم و شخصیت‌های مذهبی و سیاسی ایرانی و خارجی به رژیم شاه، دولت ترکیه و سازمانهای بین‌المللی سرازیر می‌گردد. رژیم

پهلوی نیز تحت فشارهای داخلی و بین‌المللی مجبور می‌گردد تا مرجع تقلید شیعیان جهان را از حالت تبعید خارج ساخته و به حوزه علمیه نجف در عراق منتقل سازد.

۳- دوره تحول فکری حوزه‌ها: از مهر ۱۳۴۴ تا بهمن ۱۳۴۸. با انتقال امام خمینی (ره) به عراق، وضعیت تازه‌ای بوجود می‌آید. معظم‌له با توجه به تجربیات مبارزاتی در ایران و با توجه به جو حاکم بر حوزه علمیه نجف، هم خود را مصروف ایجاد تحول فکری در میان طلاب حوزه‌های دینی و علمای مناطق مختلف می‌سازد تا ضمن شکستن باورهای متحجرانه، حوزه‌های علمیه را از یأس و نومیدی خارج ساخته و روح مبارزه و جهاد را در آنها بدمد. در این دوره و بعد از آن، امام خمینی موفق گردید تا از طریق فرستادن نمایندگان خود به اقصی نقاط کشور و سازماندهی آنها، شبکه ارتباطی بی‌نظیری را به منظور مبارزه علیه رژیم ستمشاهی پی‌ریزی کند.

دوره اوج خفقان در زمان محمدرضا پهلوی مصادف است با دوره مبارزه و جهاد در نهضت امام خمینی که از سال ۱۳۴۸ آغاز و تا آبان ماه ۱۳۵۶ ادامه می‌یابد.

۱- دوره مبارزه و جهاد: از بهمن ۱۳۴۸ تا آبان ۱۳۵۶. امام خمینی (ره) پس از ایجاد تحول فکری در حوزه‌ها و پیدایش بستر مناسب برای طرح اندیشه‌های خود، در بهمن ماه ۱۳۴۸ درس «حکومت اسلامی» را در نجف آغاز می‌کند. طرح این درس به معنای براندازی رژیم شاه و درخواست تشکیل حکومت اسلامی، نقطه عطفی در مبارزات اسلامی ملت مسلمان ایران است. همزمان با اوج‌گیری خفقان و سرکوب از طرف رژیم؛ آتش مبارزه نیز از طرف مخالفین شعله‌ورتر گشت زندانهای رژیم مملو از روحانیون و جوانان مذهبی بود که با پیروی از حضرت امام (ره) در راه تشکیل حکومت اسلامی از جان و مال خود مضایقه نداشتند. در این دوره طولانی، چه ظلمها و ستمهایی که از طرف مأمورین سفاک رژیم شاه بر فرزندان ملت مسلمان ایران روا داشته شد.

اما این دوره اختناق و خفقان سرانجام در آبان ۱۳۵۶ شکسته شد و دوره انقلاب اسلامی آغاز گردید. این دوره جدید که از آبان ۱۳۵۶ آغاز و در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ به سرنگونی رژیم شاه منجر گردید به چهار دوره کوچکتر تقسیم می‌گردد.

۱- دوره آمادگی برای قیام: در اول آبان ۱۳۵۶، حاج آقا مصطفی خمینی، در یک مرگ مشکوک به شهادت رسید. این واقعه علیرغم اینکه ثلمه‌ای جبران‌ناپذیر بر اسلام و

انقلاب اسلامی بود اما همانطور که حضرت امام (ره) فرمودند از الطاف خفیه الهی بود زیرا به مناسبت این واقعه تأسف بار، مجالس ختم باشکوهی در ایران برگزار گردید و برای اولین بار پس از تبعید حضرت امام (ره) نام و یاد ایشان به صورت علنی و بر روی منابر و تریبونها اعلام شد. برگزاری این گونه مراسم و با آن کیفیت، جوّ رعب و وحشت را شکست و آمادگی ذهنی برای قیام همگانی علیه رژیم شاه را فراهم کرد.

۲- دوره قیام و اعتراض: از دی ۱۳۵۶ تا مهر ۱۳۵۷. در ۱۷ دی ۱۳۵۶ و به مناسبت سالروز کشف حجاب، مقاله‌ای توهین آمیز نسبت به ساحت مقدس امام خمینی (ره) در روزنامه اطلاعات چاپ شد. چاپ این مقاله به مانند زدن جرّقه به انبار باروتی بود زیرا نارضایتی و خشم مردم مسلمان ایران از رژیم وابسته پهلوی به نهایت خود رسیده بود و درج این مقاله سرآغازی گردید برای قیام و اعتراض.

ابتدا در ۱۹ دی در قم تظاهرات بزرگی برپا شد که عده‌ای از تظاهرکنندگان توسط مأموران رژیم به خاک و خون کشیده شدند. سپس در چهلّم شهدای قم، در ۲۹ بهمن ۱۳۵۶ در تبریز تظاهراتی عظیم تر برپا گردید و تعداد دیگری به شهادت رسیدند. در ۱۰ فروردین ۱۳۵۷ در یزد تظاهراتی به مناسبت چهلّم شهدای تبریز برپا گردید و این مناسبتها تا مدتها ادامه داشت تا آنجایی که منجر به اعلام حکومت نظامی در اصفهان در مرداد ماه ۱۳۵۷ گردید. اما قیام و اعتراض ادامه داشت و با فرارسیدن ماه رمضان اوج گرفت به صورتی که نماز عید فطر آن سال در ۱۳/۶/۱۳۵۷ در تپه‌های قیطریه باشکوه بسیار زیادی به امامت شهید مفتح برگزار و سپس به تظاهرات سیاسی ضد رژیم تبدیل شد. سه روز بعد در ۱۶ شهریور تظاهرات عظیم تری در خیابانهای تهران برپا شد و وعده تظاهرات بعدی در ۱۷ شهریور داده شد اما در صبحگاه هفدهم شهریور در تهران و شهرهای دیگر به طرز غافلگیرانه‌ای حکومت نظامی اعلام گردید و به همین بهانه، تعداد زیادی از اجتماع کنندگان در میدان شهداء به دست مأموران نظامی شاه به شهادت رسیدند. به نظر می‌رسید با کشتار هفده شهریور، قیام و اعتراض به پایان رسیده اما با فرارسیدن مهر ۱۳۵۷ دوره جدیدی در مبارزه آغاز گردید.

۲- دوره اعتصابات و تظاهرات: از مهر تا ۱۲/بهمن ۱۳۵۷. در این دوره اعتصابات سراسری، تمام ارکان کشور را فراگرفت و کلیه اقشار ملت مسلمان ایران، درخواست خود را برای سرنگونی رژیم شاه و تشکیل حکومت اسلامی در قالب

درخواست‌های اعتصابیون مطرح می‌کردند. مهمترین اعتصاب از دیدگاه رژیم، اعتصاب در صنعت نفت بود که رژیم را از درآمدهای ارزی محروم می‌ساخت و قدرتش را برای مقابله با انقلابیون کاهش می‌داد. رژیم نیز با ترفندهای مختلف سعی در، از بین بردن مبارزه و یا به سازش کشاندن آن داشت. ترفندهایی از قبیل دولت نظامی از بهاری و یا دولت بختیار اما هیچیک از این ترفندها در مقابل رهبریهای خردمندان و الهی حضرت امام خمینی (ره) دوام نیاورد و شاه مجبور به فرار از ایران در ۲۶ دی ماه ۱۳۵۷ گردید. با فرار شاه از ایران، زمینه برای بازگشت امام خمینی فراهم شد اما بختیار با تلاشهای مذبحخانه خود سعی در جلوگیری از آن داشت. ملت مسلمان ایران و جوانان غیور و متدین آن، با بذل جان خود، بختیار را وادار به عقب‌نشینی کردند و سرانجام امام خمینی در ۱۲ بهمن به ایران بازگشتند.

۴- دوره براندازی طاغوت: از ۱۲ تا ۲۲ بهمن ۱۳۵۷. بازگشت پیروزمندانه و باشکوه امام خمینی به وطن، اولین قدم از مجموعه اقداماتی بود که برای براندازی نهایی رژیم پوسیده پهلوی صورت گرفت. با ورود حضرت امام (ره) به ایران و بیعت اقشار مختلف مردم با ایشان، معظم‌له به عنوان رهبر انقلاب اسلامی، نخست‌وزیر موقت را تعیین نموده و او را مأمور تشکیل کابینه نمود. این تعارض آشکار در قدرت، سرانجام به درگیریهای مسلحانه و فروپاشی سریع رژیم منحوس پهلوی و استقرار نظام مقدس جمهوری اسلامی در ۲۲ بهمن ۱۳۵۷ گردید.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی پس از تهیه طرح ادوار تاریخ معاصر ایران، تدوین عناوین قابل تحقیق و پژوهش در ذیل تقسیم‌بندیهای مذکور را در دستور کار خود قرار داد. یک گروه ده نفره متشکل از دانشجویان دوره دکتری علوم سیاسی و تاریخ، در مدتی کمتر از ده ماه، عناوین قابل تحقیق را در شش محور زیر گردآوری نمودند:

الف: وقایع و تحولات تاریخ معاصر ایران

ب: روابط و سیاست خارجی ایران

ج: اندیشه سیاسی در ایران

د: جامعه‌شناسی سیاسی ایران

ه: حقوق سیاسی در ایران

و: اقتصاد سیاسی ایران

در مجموع بیش از ۱۸۰۰ موضوع در محورهای فوق و ذیل تقسیم‌بندی‌های مذکور گردآوری شد که راهنمای بسیار خوبی برای تدوین تاریخ انقلاب اسلامی، خواهد بود. هرچه که از تقسیم‌بندیهای بزرگتر و عام‌تر به تقسیم‌بندیهای کوچکتر و جزئی‌تر حرکت شود، عناوین تحقیق نیز از موضوعات کلی و عام به موضوعات جزئی و خاص تبدیل می‌شود.

موضوعات گردآوری شده به همراه تقسیم‌بندی ادوار تاریخ معاصر ایران پس از آماده‌سازی نهایی به محضر مبارک رهبر معظم انقلاب اسلامی تقدیم گردید. معظم‌له با بذل عنایت، طرح را به طور دقیق مطالعه و در دیداری با هیأت امنای مرکز فرمودند: «بهترین طرحی است که تاکنون دیده‌ام» و اشاره فرمودند که از موسسات مختلف، طرحهای گوناگونی به محضر ایشان تقدیم شده ولی «این طرح از همه بهتر است». حال با توجه به ابراز رضایت مقام معظم رهبری، مرکز اسناد انقلاب اسلامی آمادگی لازم را برای شروع تحقیقات اعلام می‌دارد و به عنوان اولین گام، موضوعاتی که ذیل تقسیم‌بندی نهضت امام خمینی (ره) گردآوری نموده در این شماره مجله ۱۵ خرداد در معرض دید خوانندگان و محققین محترم قرار می‌دهد. سپس در شماره‌های بعد به خواست خدا قسمتهای دیگر از موضوعات را به چاپ خواهد رساند.

مرکز اسناد انقلاب اسلامی بدینوسیله از کلیه محققین و پژوهشگران علاقه‌مند به تحولات سیاسی-اجتماعی و تاریخ معاصر ایران دعوت می‌نماید تا با انتخاب موضوعات مورد علاقه خود و عقد قرارداد با این مرکز، سهمی در تدوین تاریخ انقلاب اسلامی ایران داشته باشند. این مرکز آمادگی دارد تا عناوین کلی و عام را در قالب تحقیقات مستقل و یا تحقیقات پایان‌نامه‌ای در مقاطع کارشناسی ارشد یا دکتری و عناوین جزئی و خاص را در قالب مقالات تحقیقی، به محققین و دانشجویان واگذار نماید. نتیجه تحقیقات و پژوهشها با نام محققین و آرم مرکز اسناد انقلاب اسلامی چاپ و در اختیار عموم قرار خواهد گرفت. علاقه‌مندان می‌توانند با بخش تحقیق انقلاب اسلامی تماس حاصل نمایند.

نهضت امام خمینی (ره) از ۱۳۴۱ تا ۱۳۵۷ هـ. ش.

الف- تاریخ

- * زندگانی و مبارزات امام خمینی از تولد تا رحلت
- * علل سازش ناپذیری امام خمینی با حاکمیت شاه، واکنشها و پیامدها
- * زمینه ها و علل فراگیر شدن رهبری امام خمینی در انقلاب اسلامی
- * نقش شبکه روحانیت و مساجد کشور در پیروزی انقلاب اسلامی
- * شیوه های مبارزاتی امام خمینی با تکیه بر سببها و سنتهای شیعه و تأثیر آن در گسترش و تعمیق انقلاب اسلامی
- * نقش حوزه عملیه قم و مراجع کشور در پیروزی انقلاب اسلامی و دسته بندی علما از دیدگاه توافق یا تعارض؛ با نحوه، شکل و هدف مبارزات امام خمینی و پیامدهای آن
- * چرا امام خمینی در میان خیل عظیم روحانیون و مراجع به رهبر بلامنازع انقلاب اسلامی تبدیل گردید
- * موضع امام خمینی در برابر دولت‌های حاکم بر ایران از ۱۳۴۱ تا ۱۳۵۷: روابط متقابل، واکنشها
- * موضع امام خمینی در برابر شاه، خاندان حاکمه و نظام سلطنتی: مواضع متقابل
- * امام خمینی و سایر گروهها و شخصیت‌های مبارز و مخالف رژیم: بررسی تطبیقی و مقایسه ای مواضع، شیوه و اهداف مبارزاتی
- * ساواک و سیاست کنترل امام خمینی: برخورد متقابل و پیامدهای آن
- * امام خمینی و بازاریان: علل تبعیت بازار از رهبری امام خمینی
- * امام خمینی در آینه مطبوعات ایران: انعکاس حقایق یا تحریف آنها، روند تحول از ۱۳۴۱ تا ۱۳۵۷
- * امام خمینی و شخصیت‌های نواندیش اسلامی (اعم از روحانی یا غیرروحانی) و مقایسه تطبیقی اهداف و شیوه های مبارزاتی آنان و روابط متقابل، بررسی واکنشها و پیامدها
- * نقش شهر قم در پیروزی انقلاب اسلامی و نهضت امام خمینی

* رسانه‌ها و شبکه خبررسانی نهضت امام خمینی و نقش آن در پیروزی انقلاب اسلامی

* تحولات فکری حوزه‌های علمیه داخلی و خارج تحت تأثیر نهضت امام خمینی
* بررسی مواضع گروه‌های مخالف رژیم نسبت به نهضت امام خمینی
* بررسی و تحلیل الگوی مبارزاتی حضرت امام خمینی: ابتکار و ابداع یا پیروی از الگوی گذشته

* جایگاه مرجعیت در اسلام و نقش آن در رهبری امام خمینی
* امام خمینی چگونه از سنت‌های اسلامی و سبیل‌های شیعی به عنوان عاملی جهت اعتراض مردم علیه حاکمیت پهلوی سود جست؟

ب- روابط خارجی

* الگوی موضوعی دیدگاه‌های امام خمینی در مورد مسائل خارجی ایران
* موضع‌گیری‌های حضرت امام در خصوص جنگ‌های اعراب و اسرائیل
* دیدگاه‌های امام خمینی در ارتباط با فلسطین و قدس
* موضع‌گیری حضرت امام در مورد سازمان‌های بین‌المللی
* دیدگاه امام خمینی در مورد سازمان کنفرانس اسلامی
* دیدگاه‌ها و نظرات امام در مورد مسائل و مشکلات جهان اسلام
* موضع‌گیری‌های امام خمینی در مورد رژیم اشغالگر قدس
* دیدگاه‌های امام خمینی در خصوص روابط ایران و آمریکا
* مواضع و نظرات حضرت امام در مورد بلوک بندی شرق و غرب در جهان
* تحلیل دیدگاه‌های حضرت امام در مورد بیداری مسلمانان جهان
* بررسی ارتباطات افراد، گروه‌ها و سازمان‌های اسلامی و انقلابی با امام خمینی در تبعید

* تحلیل پیام‌ها و نامه‌های امام خمینی به انجمن‌های اسلامی خارج از کشور
* موضع‌گیری حضرت امام در خصوص اختلافات و روابط ایران و عراق
* موضع‌گیری و عملکرد دولتهای بزرگ خارجی در قبال نهضت امام خمینی
* بررسی و تحلیل مطبوعات خارجی در مورد تحولات ۱۳ ماهه انقلاب اسلامی

ایران

- * مواضع سازمانهای بین المللی در قبال تحولات ۱۳۵۶ تا ۱۳۵۷ .
 - * شیوه‌ها، ابزارها و طرق ارتباط امام خمینی با مردم و روحانیت ایران
 - * عملکرد دولت عراق در ارتباط با امام خمینی پس از امضای قرارداد ۱۹۷۵ م.
- الجزایر با ایران
- * بررسی دلایل و چگونگی توجه شاه و دربار با آیت‌الله العظمی حکیم در نجف اشرف

ج - اندیشه‌های سیاسی

- * نوگرایی مذهب، بررسی مقایسه‌ای اندیشه‌های آیت‌الله طالقانی، دکتر شریعتی و مهدی بازرگان
- * نوگرایی مذهبی و اندیشه ناسیونالیسم در ایران (نهیضت آزادی)
- * تأثیر تفکرات مارکسیستی بر نوگرایی مذهبی ایران
- * مبانی ایدئولوژی نهیضت آزادی ایران
- * تأثیر اندیشه‌های دکتر شریعتی بر ایدئولوژیک شدن مذهب
- * بررسی و مقایسه برداشت‌های جهان‌بینی مارکسیسم در ایران بعد از سال ۱۳۴۰
- * بررسی مقایسه‌ای تغییرهای جهان‌بینی اسلامی در ایران بعد از سال ۴۰ تا انقلاب اسلامی
- * مبانی ایدئولوژی انقلاب اسلامی از ۱۳۴۰ تا پیروزی انقلاب اسلامی
- * موضع‌گیری اندیشه‌ای علما در مقابل رواج سکولاریزم (غربی شدن نظام آموزشی، اصلاح نظام قضایی، دولتی شدن ادارات اوقاف، کشف حجاب) در دوره پهلوی اول و (انقلاب سفید) پهلوی دوم
- * بررسی تفسیرها و دیدگاه‌های مختلف در باره «مرجعیت» بعد از ۱۳۴۰ تا انقلاب اسلامی
- * مبانی ایدئولوژی «مردم‌گرایی» مبارزان و مخالفان نظام سیاسی ایران از ۱۳۴۰ به بعد (مردم‌گرایی مذهبی و مردم‌گرایی غیر مذهبی)
- * بررسی مفهوم «رهبری» و تحولات آن در ادبیات انقلاب ایران بعد از ۱۳۴۰ تا

انقلاب اسلامی

* تحولات معنایی و تفسیری مفهوم «جهاد» در ادبیات انقلاب اسلامی ایران از ۱۳۴۰ تا انقلاب اسلامی

* اخبارگری از دیدگاه امام و آثار اجتماعی آن

* مسائل جهان اسلامی از دیدگاه امام (مسائل اسرائیل، سلطه قدرتهای خارجی)

* مبانی نظری دیدگاه امام درباره سیاست خارجی و مسائل بین المللی

* برداشت های علما نسبت به قانون اساسی و نظام سیاسی جمهوری اسلامی

* موضع بازرگان و نهضت آزادی نسبت به قانون اساسی جمهوری اسلامی و

اختیارات حاکم اسلامی

* بررسی اندیشه های سیاسی و اقتصادی آیت الله طالقانی

* بررسی موضع آیت الله طالقانی نسبت به ایدئولوژیهای التقاطی و چپ گرا

* بررسی مواضع گروههای انقلابی در مورد نظریه حکومت اسلامی و ولایت فقیه

* برداشت های امام از مسائل اعتقادی (توحید، نبوت، امامت و ...) و تأثیر آن در

مواضع سیاسی و دیدگاههای ایشان

* برداشت های امام از اخلاق (اخلاق فردی و جمعی) و آثار سیاسی آن

* نقش روحانیت از دیدگاه امام

* برداشت های امام از مفهوم «امت اسلامی» و ویژگیهای آن

* برداشت های امام در مورد مسائل نظامی حکومتی

- اختیارات حاکم اسلامی (ولی فقیه)

- موضع قانون در نظام اسلامی

- نقش مردم در نظام اسلامی

* جایگاه تأسیسات سیاسی (انتخابات، مجلس)

* برداشت های امام نسبت به نظام تعلیم و تربیت و مسائل فرهنگی و موضع ایشان

نسبت به اوضاع فرهنگی ایران در دوره پهلوی

* عدالت اجتماعی از دیدگاه امام خمینی

* برداشتهای امام نسبت به ایدئولوژیهای سیاسی دوران پهلوی

- برداشت های التقاطی

- برداشت های سوسیالیسم و کمونیسم

- برداشت های ملی گرایی

* موضع امام نسبت به مسائل اجتماعی و فرهنگی جامعه

غریزدگی

اندیشه جدایی دین از سیاست

* بررسی اندیشه های فلسفی امام و موضع ایشان نسبت به جریانات فلسفی اسلام و

غرب

د - جامعه شناسی سیاسی

* بررسی نقش رهبری در نهضت امام خمینی از سال ۱۳۴۱ تا ۱۳۵۷

* عوامل مؤثر در بسیج توده ها در نهضت امام خمینی از ۱۳۴۱ تا ۱۳۵۷

* نقش تبلیغات و ارتباطات شفاهی در نهضت امام خمینی از ۱۳۴۱ تا ۱۳۵۷

* بررسی پایگاه طبقاتی نهضت امام خمینی و میزان بسیج طبقات مختلف جامعه ایران

در جریان انقلاب

* بررسی فرهنگ سیاسی روحانیت انقلابی در جریان نهضت امام خمینی

* بررسی فرهنگ سیاسی روحانیت محافظه کار در جریان نهضت امام خمینی

* بررسی فرهنگ سیاسی مردم در جریان نهضت امام خمینی

* تأثیر شکاف دینی در بروز نهضت امام خمینی

* بررسی جامعه شناسانه و سیاسی ارتباطات حوزه علمیه قم و نجف اشرف

* بررسی جامعه شناسانه و سیاسی ارتباطات مراجع بزرگ تقلید در ایران و عراق

* بررسی جامعه شناسانه و سیاسی روابط روحانیون و ارتش

* بررسی جامعه شناسانه و سیاسی روابط روحانیون و دانشگاهیان

* بررسی جامعه شناسانه و سیاسی روابط روحانیون و کارگران

* بررسی جامعه شناسانه و سیاسی روابط روحانیون و روستائیان

* بررسی جامعه شناسانه و سیاسی روابط روحانیون و گروه های شهرنشین

* بررسی جامعه شناسانه و سیاسی شرکت روحانیت در ساختار قدرت سیاسی

* بررسی جامعه شناسانه و سیاسی شرکت روحانیت در ساختار قدرت اجتماعی

* بررسی جامعه شناسانه و سیاسی روابط روحانیون با نخبگان سیاسی حاکم در ساخت قدرت

* بررسی جامعه شناسانه و سیاسی روابط روحانیون با نخبگان سیاسی غیرحاکم در ساخت قدرت

* بررسی جامعه شناسانه و سیاسی ساختار نخبگی در میان طبقات روحانی

* بررسی جامعه شناسانه و سیاسی ادبیات مذهبی در ایران در این دوره

* بررسی دلایل، چگونگی و مراحل تشکیل و فعالیت احزاب و گروههای سیاسی مبارز مسلمان در این دوره

* بررسی نقش مسجد در پیروزی انقلاب اسلامی

* بررسی تأثیر نقش محرم در مبارزات سیاسی و مذهبی مردم

* تحلیل محتوای مجله مکتب اسلام: دلایل و چگونگی انتشار

ه - حقوق سیاسی

* بررسی جایگاه حقوقی دادگاههای نظامی رژیم شاه، در دوره نهضت امام خمینی

* بررسی حقوقی اقدامات ساواک در برخورد با نهضت امام خمینی

* بررسی حقوقی اختیارات قوی نظامی و انتظامی در برخورد با نهضت امام خمینی

* بررسی حقوقی محدوده اختیارات قوه قضائیه در دوره نهضت امام خمینی

* بررسی حقوقی احکام صادره از دادگاههای رژیم شاه علیه فعالان نهضت امام خمینی

* بررسی حقوقی وضعیت زندانیان سیاسی در دوره نهضت امام خمینی

* بررسی میزان تأثیر حقوقی اقدامات نهادهای حقوق بشر، بر وضعیت مبارزین

و - اقتصاد سیاسی

* بررسی چگونگی تأمین منابع مالی روحانیت شیعه در ایران

* بررسی چگونگی تأمین منابع مالی مبارزات سیاسی در این دوره

* بررسی نظریه های اقتصادی انقلاب و تطبیق آنها بر انقلاب اسلامی

- * نقش عقلانیت اقتصادی در مبارزات بازاریان علیه رژیم پهلوی
- * رژیم پهلوی به عنوان «دولت تحصیلدار **Rentier state**» و نقش این شیوه حکومتی در بروز انقلاب
- * بررسی چگونگی استقلال حوزه های علمیه و شیوه های حفظ این استقلال از ساختار سیاسی و قدرت دولت

دوره آغاز نهضت امام خمینی (ره) از مهر ۱۳۴۱ تا خرداد ۱۳۴۲ (قیام ۱۵ خرداد)

الف - تاریخ

- * علل تصویب لایحه انجمنهای ایالتی و ولایتی، اصول مغایر با اسلام
- * نقش امام خمینی در به حرکت درآوردن مراجع، روحانیون و مردم علیه این لایحه
- * بررسی هدف حضرت امام از مخالفت با این لایحه (فقط الغای آن یا آماده سازی زمینه برای قیام علیه رژیم)
- * دلایل مخالفت یکپارچه علما با لایحه فوق و روند مقابله تا الغاء اصول مغایر با اسلام

- * علل عقب نشینی رژیم در برابر علما و پیامدهای لغو اصول مغایر با اسلام
- * دلایل عدم به کارگیری خشونت از سوی رژیم نسبت به اعتراض علما به لایحه فوق
- * بررسی مواضع احزاب و گروهها نسبت به لایحه فوق و مخالفت علما و مراجع
- * نقش مردم در اعتراض به لایحه فوق و میزان تبعیت آنان از درخواست مراجع و بخصوص حضرت امام
- * دلایل اعلام و محتوای اصول ششگانه انقلاب سفید: نقد و بررسی ماهیت این اصلاحات

- * دلایل شاه در مراجعه به رفراندوم پس از بیست سال سلطنت استبدادی
- * واکنش گروهها و شخصیتهای مخالف رژیم در مقابل اصول ششگانه و نیز برگزاری رفراندوم

* بررسی مقایسه ای علل مخالفت حضرت امام با اصول فوق و فراندوم با مواضع سایر مراجع و روحانیون

* علل مسافرت شاه به قم در سال ۱۳۴۱، واکنش حضرت امام، پیامدها

* چگونگی برگزاری فراندوم، کیفیت شرکت مردم، تبلیغات پیرامون آن، عکس العمل علما و مخالفان سیاسی

* تحریم فراندوم از سوی مراجع و پیامدهای آن

* بررسی میزان موفقیت اعتصاب در مساجد (تعطیلی نماز جماعت)

* علل اعلام عزای عمومی (عید نوروز سال ۱۳۴۲) از سوی مراجع و بخصوص حضرت امام، واکنشها و پیامدها

* دلایل و چگونگی حمله به مدرسه فیضیه در نوروز ۱۳۴۲، واکنشها و پیامدها

* علل تهاجم به مدرسه طالبیه تبریز، عکس العمل علما و مردم تبریز و پیامدهای آن

* بررسی مطبوعات رژیم در خصوص حمله به فیضیه

* عکس العمل مراجع نسبت به حمله به فیضیه

* بررسی چگونگی برخورد رژیم با مجروحین مدرسه فیضیه

* بررسی نقش بهائیت در حمله به مدرسه فیضیه

* موضوع مهاجرت علما ایران به نجف اشرف و موضع حضرت امام خمینی

* علل تصمیم رژیم شاه برای اعزام طلاب به سربازی، واکنشها و پیامدها

* بررسی عوامل و زمینه‌هایی که منجر به تحریم تقیه از جانب امام گردید

* بررسی اقدامات رژیم شاه در نسبت دادن نهضت روحانیت به طرفداری از خوانین و زمینداران

* عکس العمل جبهه ملی و نهضت آزادی در خصوص حمله به مدرسه فیضیه

* بررسی تلگرافها و نامه‌های علما و مراجع در خصوص حمله به مدرسه فیضیه

* علل و چگونگی تشکیل هیأت‌های مؤتلفه اسلامی

* محتوا و اهمیت سخنرانی امام خمینی در مدرسه فیضیه ۱۳ خرداد ۱۳۴۲، روز

عاشورا

* علل و چگونگی دستگیری حضرت امام (ره) در شامگاه ۱۵ خرداد ۱۳۴۲

* قیام ۱۵ خرداد در اعتراض به دستگیری حضرت امام: کیفیت قیام، گستره آن،

نحوه سرکوب توسط رژیم

- * بررسی مواضع گروه‌ها و شخصیت‌های مخالف رژیم نسبت به قیام ۱۵ خرداد
- * تبلیغات رژیم و مطبوعات وابسته به آن در خصوص قیام پانزده خرداد
- * بررسی موضع‌گیری‌های آیه الله العظمی بروجردی در برابر حکومت‌های وقت
- * بررسی روند شدت یابی شیوه‌های مبارزاتی امام خمینی بعد از حادثه مدرسه فیضیه
- * بررسی «مواضع شیخ محمدباقر کمره‌ای» در موافقت با اصول ششگانه، انقلاب

سفید

- * بررسی ابعاد سیاسی - اجتماعی نطق تاریخی حضرت امام در ۱۳/۳/۱۳۴۲ در مدرسه فیضیه

ب - روابط خارجی

- * ارزیابی مواضع مطبوعات خارجی و تحلیل محتوای آنها در قبال قیام ۱۵ خرداد
- * تجزیه و تحلیل موضع اتحاد شوروی در قبال قیام ۱۵ خرداد
- * تجزیه و تحلیل مواضع کشورهای غربی در قبال قیام ۱۵ خرداد
- * بررسی اعلامیه‌ها، تلگرافها و نامه‌های علمای خارج از ایران در حمایت از اقدامات و مبارزات روحانیت در ایران
- * موضع‌گیری سازمان‌های بین‌المللی در قبال قیام ۱۵ خرداد

ج - اندیشه سیاسی

- * موضع‌گیری‌های حضرت امام :
- * موضع ایشان نسبت به قانون و قانون اساسی
- * موضع ایشان نسبت به مشروعیت حکومت پهلوی
- * موضع ایشان نسبت به آسیب‌شناسی نظام اجتماعی ایران، عوامل آن و راه‌حل‌ها
- * برداشت ایشان از مفاهیم مذهبی
- * برداشت ایشان از قدرتهای مداخله‌گر و آثار مداخله آنها در نظام سیاسی و اجتماعی

ایران

- * برداشت ایشان از مذهب و مسأله حکومت

* نقش و وظیفه روحانیون در برابر وضع موجود

* وظیفه مردم در قبال حکومت وقت

* شیوه های بسیج عمومی امام و جهت دادن به مبارزه و افکار عمومی

* موضع امام نسبت به اسرائیل به عنوان یکی از مبانی اساسی ایدئولوژی انقلاب

اسلامی

* جایگاه «ارزشهای اسلامی» در نظریه سیاسی امام خمینی

* مقایسه عمل و نظریه امام خمینی در موضع گیری نسبت به رژیم سیاسی محمدرضا

از سال ۴۱ تا پیروزی انقلاب اسلامی

* استیلای خارجی از دیدگاه امام خمینی در مقایسه با نظریه های «امامت استیلا» در

اندیشه های سیاسی اهل سنت

* «استقلال سیاسی و اقتصادی» در اندیشه های امام خمینی و رهیافت های اسام برای

رسیدن به آن

* «اصلاح دینی» از نظر امام خمینی، ضرورت انجام آن، رهیافت امام برای عملی

شدن آن

* نظریه سیاسی امام خمینی و جایگاه «امت اسلامی»، ویژگی ها

* «امنیت ملی» و «امنیت اجتماعی» از دیدگاه امام خمینی

* «امنیت فردی» در اندیشه سیاسی امام خمینی و بررسی آثار عملی آن در جامعه

* جایگاه «تکلیف» در اندیشه های سیاسی امام خمینی و «تأثیر آن بر موضع گیریهای

مختلف سیاسی و اجتماعی امام خمینی از سال ۱۳۴۱ تا پیروزی انقلاب اسلامی

* نقش «وظیفه» و عمل به آن بر سمت گیری اندیشه سیاسی امام خمینی

د - اقتصاد سیاسی

* بررسی اقتصادی و سیاسی قانون اصلاحات ارضی مصوب دولت «علی امینی»

ه - جامعه شناسی سیاسی

* بررسی عوامل اجتماعی مؤثر در قیام ۱۵ خرداد

* نقش روحانیت و مذهب در بسیج و هدایت مردم در قیام ۱۵ خرداد

* شبکه های ارتباطی روحانیت و عوامل مؤثر در گسترش قیام ۱۵ خرداد به سایر شهرها

* بررسی نقش بازار در قیام ۱۵ خرداد

* بررسی روند شدت یابی شیوه های مبارزاتی امام خمینی، بعد از حادثه فاجعه آمیز فیضیه

* بررسی تحول حوزه علمیه قم و تأثیر آن بر حوزه های علمیه نجف و مشهد

* بررسی نقش مساجد و اماکن مذهبی در مبارزات ضد رژیم پهلوی

و - حقوق سیاسی

* بررسی حقوقی - سیاسی تصویبنامه راجع به تأمین صحت و آزادی انتخابات (۱۳۴۱/۱۰/۱۹)

* بررسی حقوقی - سیاسی فرمان همایونی دائر به اجرای لوایح ششگانه (۱۳۴۱/۱۱/۹)

* بررسی حقوقی - سیاسی تصویبنامه راجع به طرح متمم قانون تشکیل سپاه دانش (۱۳۴۱/۹/۱۲)

* بررسی حقوقی - سیاسی لایحه انجمن های ایالتی و ولایتی (۱۳۴۱/۷/۶)

* بررسی دلایل حقوقی - سیاسی تصویب تصویبنامه اصلاح قانون انتخابات دائر بر

اعطای حق نمایندگی مجلسین شورا و سنا به زنان (۱۳۴۱/۱۲/۱۲)

* بررسی حقوقی و تطبیقی ارجاع تصویب لوایح ششگانه به فراندوم عمومی با قانون اساسی

دوره زندان و افاشگری

از خرداد ۱۳۴۲ تا آبان ۱۳۴۳ (تبعید حضرت امام (ره))

* تلاش برای آزادی حضرت امام در سراسر کشور بخصوص از طرف علما و روحانیون و محافل سیاسی - مذهبی

* بررسی تلاش علما و مراجع برای اعلان مرجعیت امام خمینی و کسب مصونیت سیاسی برای ایشان، واکنش رژیم و پیامدهای آن

* مهاجرت علما به تهران، اعتراض به دستگیری حضرت امام و درخواست آزادی ایشان

* وضعیت امام و روشهای برخورد با ایشان در دوران اسارت

* بررسی عملکرد و چگونگی برخورد دادگاههای نظامی با دستگیر شدگان قیام ۱۵ خرداد

* علل و چگونگی آزادی حضرت امام از زندان رژیم، استقبال گسترده از حضرت امام در قم، برگزاری مراسم جشن و شادی

* تبلیغات رژیم در مورد سازش با مراجع و واکنش سریع و قاطع حضرت امام علیه این تهمت

* روند اجبار کاپیتولاسیون و موضع گیری حضرت امام علیه این موضع و افشاگری علیه رژیم

* علت و چگونگی تبعید حضرت امام به ترکیه و پیامدهای آن

* دلایل و اهداف تشکیل انجمن اسلامی مهندسین

* بررسی اهداف و زمینه های تشکیل جمعیت سری اصلاح حوزه: اعضا و برنامه ها

* بررسی و تحلیل محتوای نشریات مخفی «بعثت» و «انتقام»: دست اندرکاران و اهداف

* علل انتخاب ترکیه به عنوان محل تبعید امام خمینی

* عکس العمل حکومت ترکیه نسبت به تبعید امام (ره) به آن کشور

* نقش «اسداله علم» در سرکوب تظاهرات ۱۵ خرداد

ب- روابط خارجی

* بررسی سخنرانی امام خمینی علیه لایحه کاپیتولاسیون و محتوای پیام کتبی ایشان در این مورد

- * بررسی تلگرافها و اعلامیه های علمای خارج از ایران در اعتراض به تبعید حضرت امام
- * بررسی نامه ها و اعلامیه های دانشجویان خارج از کشور در اعتراض به تبعید حضرت امام
- * بررسی تلگرافها و نامه های علمای ایران به سراج خارج از کشور در خصوص حمایت از امام خمینی
- * بررسی مواضع «شیخ محمود شلتوت» مصری نسبت به قیام ۱۵ خرداد و دستگیری امام خمینی

ج - اندیشه های سیاسی

- * محورهای خاص اندیشه های سیاسی حضرت امام
- * جایگاه مفهوم «شهادت» در اندیشه های امام خمینی و تأثیر آن بر موضع گیریهای قاطعانه امام در مواضع سیاسی و اجتماعی
- * «عدالت اجتماعی» از دیدگاه امام خمینی و مقایسه آن با سایر برداشت های علمای سیاسی شیعه از عدالت اجتماعی
- * «بندگی» در نظریات سیاسی و اجتماعی امام خمینی و آثار عملی تعبیر خاص امام از بندگی
- * «ایمان» و تجلیات مختلف و مظاهر آن از دیدگاه امام خمینی و تأثیر تفسیر خاص امام از «ایمان» بر:
- اتکاء به نفس فردی و اجتماعی (اتکاء بر روحیه متهوریت عمومی در مقابل رژیم محمدرضا و قدرتهای مداخله گر)
- تحرك بخشیدن به توده ها و بسیج آنان در راه آرمانهای انقلاب و اسلام (عمل گرایی سیاسی)
- تأسیس نظام سیاسی جمهوری اسلامی بر مبنای نه شرقی و نه غربی
- * تصویر انسان (Image of man) از نظر امام خمینی:
- انسان و حقوق و تکالیف فردی اجتماعی او
- انسان و اطاعت و بندگی خداوند نتیجه عملی آن

- انسان و موضع گیریهای سیاسی و اجتماعی اش بر محور ارزشهای دینی
- انسان دینی و انسان غیر دینی
- انسان ضعیف (مظلوم) و انسان قوی (ظالم)

د- حقوق سیاسی

- * بررسی حقوقی - سیاسی طرح تصویب تشکیل دادگاه عالی انتظامی قضات در دادرسی ارتش (۱۳۴۲/۵/۲)
- * بررسی حقوقی - سیاسی قانون اجازه استفاده مستشاران نظامی امریکا در ایران از مصونیت ها و معافیت های قرارداد وین (۱۳۴۳/۷/۲۱)
- * بررسی حقوقی دستگیری، بازداشت و آزادی علما و مراجع تقلید و بالاخص امام خمینی (از نظر انطباق یا عدم انطباق با قوانین کشوری)
- * بررسی سیاسی - حقوقی قانون راجع به شرکت با نوان در انتخابات (۱۳۴۳/۲/۱۰)
- * بررسی دلایل سیاسی تصویب تصویبنامه اخراج و ترك تحصیل دانشجویان که مخلم نظم در دانشگاهها و دانشکده ها می باشند (۱۳۴۲/۵/۹)
- * بررسی حقوقی مصونیت سیاسی و قضایی مراجع تقلید: دلایل، چگونگی و پیشینه اعطای آن و پیامدها

دوره تبعید در ترکیه

از آبان ۱۳۴۳ تا مهر ۱۳۴۴ (انتقال به نجف)

الف- تاریخ

- * واکنش مراجع و روحانیون و هواداران نهضت امام خمینی در قبال تبعید امام به ترکیه و تجاوز به حریم مرجعیت
- * تلاش علما و روحانیون برای زنده نگهداشتن یاد و راه امام: شیوه ها، اقدامات، واکنش رژیم و نتایج آن (روابط از طریق مکاتبات، ملاقات، مذاکره، و ...)

* چگونگی حمایت بازاریان و اصناف کشور از نهضت امام خمینی در زمان تبعید ایشان به ترکیه

* علت تغییرات مکرر محل سکونت امام در ترکیه (ابتدا از هتلی در مرکز شهر به ساختمانی فرعی و سپس از آنجا به شهر «بورسا» در چهارصد و شصت کیلومتری غرب آنکارا)

* چگونگی پشتیبانی دانشجویان داخل و خارج از کشور از نهضت امام خمینی: تلگرافها، نامه‌ها، اعتراضها به مقامات ترکیه، شکایت به دبیر کل سازمان ملل و ... ، عکس‌العمل حضرت امام و پیامدهای آن

* بررسی اقدامات، روشنگریها، زندگی و فعالیتهای علمی، فرهنگی و سیاسی امام در دوران تبعید در ترکیه به ویژه نگارش کتاب تحریر الوسیله و نقش این تلاشها در تعمیق نهضت

* نقد و بررسی روابط دوجانبه مقامات، محافل سیاسی و مطبوعات ترکیه با امام خمینی

* بررسی نقش «حاج آقا مصطفی خمینی» فرزند ارشد امام در تکوین و اشاعه نهضت امام: واکنش رژیم و نتایج آن

* بررسی نامه‌های رد و بدل شده بین امام و علما در این دوره
* علت و چگونگی اعدام انقلابی منصور توسط محمد بخارایی عضو هیئتهای مؤتلفه اسلامی، واکنش حضرت امام

* پیامدهای داخلی قتل منصور (تعویض رئیس ساواک، شروع سرکوب و اختناق مطلق)

* علت و چگونگی ترور شاه در فروردین ۱۳۴۴، تبلیغات رژیم و واقعیت موضوع
* شهادت مسبین قتل منصور، کیفیت محاکمه و احکام صادره
* بررسی دیدگاه و مواضع مراجع تقلید و روحانیون پیرامون شیوه ترور در مبارزات سیاسی

ب- روابط خارجی

* بررسی اعلامیه‌ها و تلگرافهای علمای ایران به امام خمینی در راستای حمایت از

ایشان

- * بررسی ملاقاتهای نمایندگان مراجع و علمای ایران با امام خمینی در ترکیه
- * عملکرد دولت ترکیه در قبال تبعید حضرت امام به ترکیه
- * بررسی مواضع و دیدگاههای دولتهای جهان در مورد تبعید حضرت امام
- * تجزیه و تحلیل مطبوعات خارجی در مورد تبعید امام خمینی
- * بررسی نامه های دانشجویان خارج از کشور به دبیر کل سازمان ملل متحد در مورد تبعید حضرت امام

ج - اندیشه سیاسی

- * ادامه محورهای خاص اندیشه های سیاسی حضرت امام
- * جایگاه مفهوم «برابری Equality» و «برادری Bratherhood» در اندیشه های سیاسی و اجتماعی امام خمینی و موضع گیریهای عملی ایشان از سال ۴۱ تا انقلاب اسلامی
- * «عقب ماندگی فرهنگی، اقتصادی و سیاسی» در نظریه سیاسی و اجتماعی امام خمینی، عوامل، مظاهر و راه غلبه بر آن و تفسیر امام از عقب ماندگی بر تحرك و بسیج توده ها در راستای آرمان های انقلاب اسلامی
- * تفسیر امام از «پیشرفت» در زمینه های اجتماعی و زندگی فردی
- * «حزب» از دیدگاه امام خمینی و نقش آن در بسیج عمومی توده ها در راستای آرمانهای انقلاب
- * جایگاه «عقل» و «شرع» در اندیشه های امام خمینی
- * «تعهد» در اندیشه ها و افکار امام و تفسیر امام از انسان متعهد و آثار عملی آن در پیروزی انقلاب اسلامی
- * «تقیه» از دیدگاه امام و تحریم آن در دوران مبارزه، و آثار عمل گرایشی و بسیج مبارزان
- * توده ها در مقابله با رژیم محمدرضا و قدرت های خارجی
- * جایگاه «توحید» در اندیشه دینی امام و پیامدهای عملی آن در موضع گیریهای سیاسی و اجتماعی امام در مقابله با رژیم محمدرضا و مبارزه علنی علیه آمریکا و

د- جامعه‌شناسی سیاسی

* بررسی تأثیرات سیاسی اجتماعی تبعید امام خمینی بر نهضت امام

ه- حقوق سیاسی

* بررسی حقوقی تبعید حضرت امام خمینی به ترکیه (از نظر انطباق یا عدم انطباق با قوانین موجود)

* بررسی دلایل تصویب قانون اختیارات در مورد انضباط دانشجویان دانشگاهها (۱۳۴۳/۱۰/۲۸)

* بررسی حقوقی انتقال حضرت امام به نجف (از نظر انطباق یا عدم انطباق با قوانین موجود)

دوره تحول فکری حوزه‌ها

از مهر ۱۳۴۴ تا بهمن ۱۳۴۸

(شروع درس حکومت اسلامی)

الف- تاریخ

* بررسی علل و چگونگی انتقال امام و حاج آقا مصطفی خمینی از ترکیه به عراق: واکنش‌ها و پیامدها

* بررسی اوضاع عراق و مقایسه آن با وضعیت ترکیه از جهت تناسب و سازگاری با استمرار نهضت امام

* نحوه استقبال علما و مردم از مهاجرت حضرت امام به عراق

* امام و حوزه علمیه نجف: مراجع، روحانیون، تدریس، مسائل سیاسی و ...

* تحولات نهضت امام خمینی و مقامات عراق: برخوردهای متقابل، گفتگو، تلاش رژیم عراق جهت بهره‌برداری از قیام و عکس‌العمل امام، تیرگی روابط ایران و عراق و

تأثیر آن بر حرکت امام، اخراج ایرانیان از عراق و موضع حضرت امام، یورش به حوزه علمیه نجف و اخراج طلاب ایرانی و واکنش امام و محافل مذهبی عراق و نتایج آن

علمیه نجف و اخراج طلاب ایرانی و واکنش امام و محافل مذهبی عراق و نتایج آن

* ساواک و سیاست کنترل امام و حوزه‌های علمیه

* تلاش حضرت امام برای ایجاد تحول فکری در حوزه‌های علمیه، طرح اندیشه‌های قیام و مبارزه علیه ظلم و ستم، طرح نظریه حکومت اسلامی، حساس نمودن طلاب نسبت به سرنوشت جهان اسلام، خارج نمودن طلاب از مباحث فرعی و تفرقه‌انگیز، طرح و احیاء مباحث حکومتی در فقه

* تلاش رژیم شاه برای تبعید امام از عراق به هندوستان و علل عدم موفقیت این

تلاشها

* تلاش رژیم برای وابسته کردن روحانیت به خود و پیامدهای آن

* تلاش رژیم برای دولتی کردن مذهب و روحانیت

* آثار عکس‌العمل دانشجویان و روحانیون در خصوص بخشنامه ممنوعیت ورود دانشجویان چادری به دانشگاه‌ها (۱۳۴۸)

* پیامدهای جشنهای تاجگذاری بخصوص در زمینه دستگیری و زندانی کردن علما

* هجوم ساواک به مدرسه فیضیه و منزل حضرت امام در قم: واکنشها و پیامدها

* نقش مدرسه حقانی و طلاب آن در تعمیق و گسترش مبارزه

* نحوه مبارزه و تلاش سیاسی - مذهبی حضرت امام در عراق برای سقوط حاکمیت

شاه و آثار آن بر روند انقلاب

* شیوه معیشت امام در دوران حضور در عراق و فرانسه

* صراحت و ثبات در مواضع سیاسی امام و تأثیر آن در مواضع سیاسی رژیم و سایر

گروههای مبارز

* امام خمینی و مبارزات دانشجویی در داخل و خارج از کشور

* نقش ماه رمضان در پویایی مبارزات اسلامی

* نقش «استاد مطهری» در اصلاح حوزه‌ها

* تأسیس اولین سینمای شهر قم و انفجار آن واکنشها و پیامدها

* بررسی مواضع روحانیون پیرامون تصویب قانون ایجاد مؤسسات بخت‌آزمایی

ب - روابط خارجی

- * بررسی ملاقات وزیر مشاور عراق با امام خمینی (مهر ۱۳۴۴)
- * بررسی و تحلیل توافق دولتهای ایران و عراق در خصوص انتقال امام به عراق
- * بررسی اعلامیه ها، تلگرامها و نامه های علمای ایران به عراق در حمایت از امام

خمینی

- * دیدار امام خمینی با نماینده کنفدراسیون جهانی محصلین و دانشجویان ایرانی (تیر

۱۳۴۵)

- * بررسی و تحلیل نامه امام خمینی به هویدا، نخست وزیر ایران، در مورد مسائل

کشور

- * اعلامیه امام خمینی در خصوص جنگ شش روزه اعراب و اسرائیل
- * تظاهرات مردم تهران علیه اسرائیل و به حمایت از فلسطین
- * بررسی حمایتها، اعلامیه ها، تلگرامهای علما و روحانیون ایران در حمایت از اعراب در جنگ شش روزه

- * بررسی و تحلیل اعلان وجوب جنگ مسلحانه و کمکهای مالی برای مسلمانان فلسطین از

جانب امام خمینی

- * موضع گیری حضرت امام در قبال اخراج ایرانیان از عراق
- * دیدگاه امام خمینی در خصوص آتش سوزی مسجدالاقصی
- * تحلیل رهنمودهای حضرت امام به دانشجویان ایرانی خارج از کشور
- * عملکرد دولت عراق (قبل از به قدرت رسیدن بعثتها) در ارتباط با حضرت امام
- * بررسی دیدگاهها و مواضع مراجع و روحانیون پیرامون صهیونیسم و اسرائیل
- * بررسی دیدگاهها و مواضع مراجع و روحانیون پیرامون اعدام سران اخوان المسلمین (شهریور ۱۳۴۵)

- * بررسی دیدگاهها و مواضع مراجع و روحانیون پیرامون به آتش کشیده شدن مسجدالاقصی (مرداد ماه ۱۳۴۸)

ج - اندیشه سیاسی

- * محورهای خاص اندیشه های سیاسی حضرت امام خمینی
- * «جامعه اسلامی» از دیدگاه امام خمینی (ویژگیها، ارکان، نحوه عمل افراد و کل

جامعه)

- * جایگاه مفهوم «مصلحت عمومی» در اندیشه های سیاسی امام خمینی
- * آزادیهای سیاسی و اجتماعی از دیدگاه نظریه ولایت فقیه
- * جایگاه «مردم» و «رای مردم» در نظام حکومتی اسلام از دیدگاه نظریه ولایت فقیه
- * مبانی مشروعیت حکومت اسلامی، در عصر غیبت
- * تفسیر امام از مبانی مشروعیت حکومت اسلامی، در چارچوب نظریه ولایت فقیه
- * تفسیر امام از «حکومت اسلامی» ویژگیها، ارکان و نحوه عملکرد آن
- * تأثیر تفسیر خاص امام از «حکومت اسلامی» و ویژگیهای آن بر موضع گیری سیاسی ایشان در رابطه نفی مشروعیت رژیم پهلوی
- * مفهوم «حاکمیت» در اندیشه سیاسی مبتنی بر ولایت فقیه
- * ویژگیهای «حاکم اسلامی» از دیدگاه امام خمینی
- * «منتخب» یا «منصوب» بودن ولی فقیه و آثار پیامدهای عملی آن در مقایسه اندیشه های امام خمینی و سایر علمای معتقد به نظریه ولایت فقیه
- * بررسی اندیشه سیاسی استاد شهید مطهری
- * بررسی اندیشه سیاسی دکتر شریعتی
- * بررسی اندیشه سیاسی مهندس بازرگان
- * بررسی اندیشه سیاسی آیه الله طالقانی
- * بررسی اندیشه اصلاح دین در مجموعه تفکر سیاسی ایران در این دوره
- * بررسی و دسته بندی دیدگاههای روحانیت در مورد رژیم شاه

د - جامعه شناسی سیاسی

- * بررسی نقش تشکیل مدرسه رفاه در متشکل کردن قشرهای جوان در مشارکتهای مبارزه جوانه
- * بررسی شیوه های گوناگون ارتباط حضرت امام خمینی با محافل داخلی و حوزه های علمیه
- * بررسی دلایل و چگونگی عملکرد اسلام زدایانه رژیم در دانشگاهها

(۱۳۴۱)

هـ - حقوق سیاسی

- * بررسی دلایل سیاسی تصویب قانون اصلاح ماده ۳۹ قانون اصول تشکیلات عدلیه مصوب ۱۳۰۷
- * بررسی دلایل سیاسی تصویب قانون تشکیل سازمان بازرسی شاهنشاهی
- * بررسی دلایل سیاسی تصویب پیشنهاد دایر بر لزوم تشکیل مجلس مؤسسان به منظور تجدیدنظر در اصول ۳۸ و ۴۱ و ۴۲ متمم قانون اساسی (۱۳۴۵/۱۲/۲۲)
- * بررسی دلایل سیاسی تصویب قانون اصلاح مواد دوم و سوم قانون امنیت اجتماعی مصوب سال ۱۳۳۵ (۴۷/۱۱/۱۴)
- * بررسی دلایل سیاسی تصویب قانون خدمات اجتماعی زنان (۱۳۴۷/۴/۱۳)

دوره مبارزه و جهاد

از بهمن ۱۳۴۸ تا آبان ۱۳۵۶ (شهادت حاج آقا مصطفی خمینی)

الف - تاریخ

- * عوامل و زمینه‌هایی که منجر به طرح درس ولایت فقیه از سوی حضرت امام گردید، در حالی که مبارزان و مخالفان دیگر، تنها به اصلاح رژیم می‌اندیشیدند.
- * بررسی روند تدریس مباحث فقهی حکومت اسلامی در نجف و چگونگی انعکاس و انتشار آن در ایران: واکشها و پیامدها (حکومت اسلامی به عنوان آلترناتیو رژیم شاه)
- * واکنش و مواضع محافل مذهبی، فکری و سیاسی عراق نسبت به مباحث ولایت فقیه، بویژه بررسی علل مخالفت برخی روحانیون نجف، شایعه پراکنی درباره امام و تلاش برای تخریب شخصیت وی، عکس العمل حضرت امام و نتایج آن
- * اقدامات رژیم شاه برای جلوگیری از گسترش دامنه مرجعیت امام خمینی
- * تلاش روحانیون برای اشاعه نهضت و مرجعیت امام پس از فوت آیه‌الله حکیم و بحث بر سر مرجع اعلم

بحث بر سر مرجع اعلم

* واکنش رژیم در قبال نظریات جمعی از اساتید قم پیرامون مرجعیت امام
* بازتاب نظر علما در خصوص مرجعیت امام در میان مردم
* نگرش جدید به قیام امام حسین (ع): «کتاب شهید جاوید» و مباحث پیرامون آن
* توطئه های ساواک در راه ایجاد اختلاف میان روحانیت با استفاده از کتاب شهید
جاوید

* ظهور «دکتر شریعتی» و تأثیر وی در میان جوانان و دانشگاهیان: نقد و بررسی
اندیشه ها، مواضع برخی از روحانیون
* توطئه های ساواک در راه ایجاد اختلاف میان نیروهای مذهبی با تکیه بر اندیشه های
شریعتی

* علت دستگیری و نحوه شهادت آیه الله سعیدی: تلاش برای برگزاری مراسم
ترحیم، ممانعت رژیم، پیامدها
* دیدگاه و موضع حضرت امام نسبت به شیوه مبارزه مسلمانان علیه رژیم
* رابطه جنبش دانشجویی با حضرت امام: پیروی از رهبری امام، ناآرامیهای دانشگاهها،
حمله به کنسولگریهای ایران در اروپا و امریکا، مسئله کنفدراسیون و ایجاد انجمنهای
اسلامی خارج از کشور

* امام و سازمان مجاهدین خلق: عدم تأیید سازمان و روش مبارزاتی آن
* امام و نهضت آزادی: عدم تأیید کامل این گروه و اندیشه های آن
* هدف از تشکیل سپاه دین توسط رژیم و موضع حضرت امام
* امام و دکتر شریعتی: سکوت و عدم تأیید یا رد
* تبعید ۲۵ نفر از استادان حوزه علمیه قم به مناطق بد آب و هوا، واکنشها و پیامدها
* امام و تشکیل حزب رستاخیز
* پیامدهای برگزاری مراسم ۱۵ خرداد در حوزه علمیه قم (۱۳۵۴) و عکس العمل در
مقابل آن

* واقعه ۱۷ خرداد ۱۳۵۴ قم
* زندگینامه، اقدامات و چگونگی شهادت آیه الله غفاری: واکنشها و پیامدها
* امام و موضوع تغییر مبداء تاریخ از هجری شمسی به شاهنشاهی

- * گروه هدفیها: اقدامات و اندیشه‌ها، عکس‌العمل رژیم و بدنام کردن نیروهای مذهبی با مطرح نمودن جنایتهای مهدی هاشمی و بانداو
- * فوت دکتر شریعتی: مرگ یا شهادت، واکنشها و پیامدها
- * شهادت حاج آقا مصطفی خمینی: برگزاری مراسم ترحیم در ایران، شکستن جو رعب و وحشت، آمادگی برای قیام
- * بررسی اقدامات آیه‌الله خامنه‌ای در دوران تبعید در ایرانشهر
- * زمینه و علل ایجاد فضای باز سیاسی و نقد و بررسی آن در نظر و عمل، پیامدها و واکنشها
- * اهداف و دلایل انتشار مقاله «ایران و استعمار سرخ و سیاه»
- * تأثیر فضای باز سیاسی بر وضعیت مطبوعات
- * بازاریان و نهضت امام خمینی
- * سیاست شاه در برابر بازاریان، گسترش گرانی و تورم و بحران اقتصادی
- * نحوه برخورد شاه با مبارزات دانشجویی و وضعیت دانشگاهها
- * خیالپردازی و بلندپروازی شاه: اندیشه تمدن بزرگ
- * علل و کیفیت انتقاد سازمان عفو بین‌الملل و دمکراتهای امریکا از وضعیت حقوق بشر در ایران: واکنش شاه
- * علل و کیفیت برگزاری جشنهای هنر شیراز، واکنشها و پیامدها
- * نقش نهضت آزادی در مبارزات سیاسی علیه رژیم شاه
- * نقش ساواک در جلوگیری از پخش جزوات درس ولایت فقیه
- * مواضع احزاب و گروههای سیاسی داخل و خارج از ایران نسبت به بحث ولایت فقیه و حکومت اسلامی
- * مواضع مراجع بزرگ پیرامون اخراج ایرانیان از عراق
- * بررسی محتوا و پیامدهای فتوای حضرت امام در باب کمک به خانواده‌های زندانیان سیاسی از وجوه شرعیه
- * بررسی محتوا و پیامدهای فتوای حضرت امام در صرف ثلث سهم امام در راه انتشار کتابهای سیاسی-مذهبی
- * بررسی مواضع مراجع پیرامون قانون حمایت از خانواده

ب- روابط خارجی

- * تحلیل و بررسی پیام امام خمینی به زائرین بیت الله الحرام (بهمن ۱۳۴۹)
- * رهنمودهای حضرت امام به دانشجویان مقیم اروپا (اردیبهشت ۱۳۵۰)
- * موضع گیری حضرت امام در قبال اخراج ایرانیان از عراق توسط دولت بعث (آذر ۱۳۵۰)

- * نامه امام خمینی به دانشجویان مقیم آمریکا کانادا و اروپا (۱۳۵۱)
- * بررسی و تحلیل پیام امام خمینی در مورد حمایت مسلمین از مجاهدین فلسطینی (آبان ۱۳۵۱)

- * بررسی کیفیت و چگونگی حمایت علما و مراجع ایران از اعراب مسلمان در برابر اسرائیل غاصب

- * بررسی و تحلیل پیام امام خمینی به مناسبت حمله اسرائیل به جنوب لبنان
- * بررسی نامه امام خمینی به یاسر عرفات در خصوص «امام موسی صدر»
- * بررسی عملکرد دولت بعثی عراق در رابطه با حضرت امام
- * بررسی محتوا و پیامدهای فتوای تحریم پستی کولا و برخی دیگر از کالاها در (۱۳۵۲/۳/۲۹)

- * بازی فوتبال بین تیمهای ایران و اسرائیل در تهران: واکنشها و پیامدها
- * مواضع روحانیون پیرامون مسئله استقلال بحرین

ج- اندیشه سیاسی

- محورهای خاص اندیشه های سیاسی حضرت امام
- * مقایسه تفسیر امام از مفاهیم «ملت» و «مردم» و حقوق آن در مقابل تعبیرهای ناسیونالیستی

- * چارچوبه ها و ویژگیهای جهان بینی اسلامی امام خمینی و تأثیرات آن بر عمل گرایی امام در مبارزه با رژیم پهلوی و قدرتهای بیگانه و تأسیس نظام جمهوری اسلامی
- * تفسیر خاص امام از «مبارزه» و «جهاد اسلامی» و موضع گیری امام بر این اساس در برابر گروههای معارض با رژیم پهلوی

- * مبانی نظری «سیاست اسلامی» از دیدگاه امام خمینی و تأثیر آن بر موضع گیری عملی ایشان در مسایل سیاسی
- * جایگاه «شورا» و «مشورت» در اندیشه سیاسی امام خمینی (ویژگیها و نحوه انجام عملی آن) و سیره عملی امام در دوران مبارزه
- * ویژگیهای «حکومت طاغوت» از دیدگاه و تأثیر تفسیر خاص امام از آن بر روند مبارزه علیه رژیم پهلوی
- * آمیختگی «سیاست و دیانت» در اندیشه های سیاسی امام و نقش آن در تبیین نظریه حکومت اسلامی از دیدگاه ایشان
- * بررسی تأثیر اندیشه های سیاسی امام و طرح نظریه حکومت اسلامی بر روند احیاء اصولی گری در اندیشه های فقهاتی شیعه
- * بررسی مبانی ایدئولوژی انقلاب اسلامی و اهداف آن
- * بررسی موضع گیری مختلف گروه های سیاسی در برابر اندیشه ولایت فقیه
- * بررسی موضع گیری گروه های مختلف در مقابل ایدئولوژی انقلاب اسلامی و مواضع آن
- * مبانی استراتژی امام خمینی در رهبری انقلاب اسلامی و هدایت آن تا پیروزی
- * بررسی مفاهیم انقلاب، مبارزه، عدالت، امپریالیسم، استکبار در ادبیات سیاسی گروه های انقلابی ایران از آبان ۱۳۵۶ تا پیروزی انقلاب اسلامی
- * جریان شناسی ادبیات انقلابی ایران از ۱۳۵۶ تا انقلاب اسلامی
- * بررسی دلایل انتساب لقب مارکسیستهای اسلامی به سازمان مجاهدین خلق

د - جامعه شناسی سیاسی

- * بررسی جامعه شناسانه حضور قدرتهای مختلف در مبارزات ضد رژیم در دوره مبارزه و جهاد
- * بررسی جامعه شناسانه عوامل شکل گیری و نحوه فعالیت گروه های مخفی اسلامی (منصورون، صف، فلاح و ...)
- * بررسی فرهنگ سیاسی مردم ایران در دوره مبارزه و جهاد با تأکید بر شیوه های اعتراض مردم

* بررسی نقش رهبران مذهبی شهرهای مختلف در هدایت و استمرار مبارزه در این دوره

* عوامل موثر در سیاسی شدن و بسیج دانشجویان در دوره مبارزه و جهاد
 * بررسی نقش مذهب در بسیج و انسجام بخشیدن به حرکت‌های دانشجویی
 * بررسی ساختار روحانیت شیعه و تأثیر آن در توانایی آنها در بسیج قشرهای مختلف مردم در جریان انقلاب

* بررسی خاستگاه‌های سیاسی اجتماعی و طبقاتی مجاهدین خلق
 * بررسی خاستگاه‌های سیاسی اجتماعی و طبقاتی فدائیان خلق
 * بررسی خاستگاه‌های سیاسی اجتماعی و طبقاتی نهضت آزادی
 * بررسی جامعه شناسانه شعارهای مردم در دوره مبارزه و جهاد
 * بررسی جامعه شناسانه تشکلهای و مبارزات کارگری در این دوره
 * تأثیر فرایند شهرنشینی در بروز انقلاب اسلامی
 * بررسی مواضع و سیاستهای حزب توده در قبال مسأله قومیتها در ایران
 * بررسی خاستگاه سیاسی و اجتماعی و طبقاتی اعضا جبهه ملی

هـ - حقوق سیاسی

* بررسی دلایل سیاسی تصویب قانون تعیین ارزش تحصیلی فارغ التحصیلان مدرسه عالی سپهسالار (۱۳۴۹/۴/۱۶)
 * بررسی سیاسی - حقوقی قانون اجازه عضویت دارندگان پایه قضایی در حزب رستاخیز ملت ایران (۱۳۵۴/۲/۳۱)
 * بررسی دلایل سیاسی تصویب قانون تنظیم توزیع کالاهاى مورد احتیاج عامه و مجازات محترکان و گرانفروشان (۱۳۵۳/۲/۲۳)
 * بررسی سیاسی - حقوقی قانون اجازه عضویت کارکنان غیرنظامی نیروهای مسلح شاهنشاهی در حزب رستاخیز ملت ایران (۱۳۵۴/۳/۱۴)
 * بررسی حقوقی ایجاد فضای باز سیاسی پدید آمده در ایران
 * بررسی دلایل سیاسی و حقوقی اتخاذ تصمیم قانونی دائر به تصویب اقدامات دولت در مورد قطعنامه شورای امنیت سازمان ملل متحد راجع به بحرین (۱۳۴۹/۲/۲۴)

- سنا مصوب ۱۴ اردیبهشت ۱۳۲۸ (۱۳۵۰/۲/۲۷)
- * بررسی سیاسی-حقوقی قانون مجازات و انتشار و افشای اسناد محرمانه و سری دولتی (۱۳۵۳/۱۱/۲۹)
- * بررسی دلایل سیاسی تصویب قانون اصلاح قانون حفظ امنیت اجتماعی (۱۳۴۹/۱۰/۱۳) و قانون اصلاح قسمت اون ماده ۳ قانون امنیت اجتماعی (۱۳۵۲/۹/۲۶)

دوره آمادگی برای قیام از آبان ۱۳۵۶ تا دی ۱۳۵۶ (قیام مردم قم)

الف- تاریخ

- * بررسی تأثیر شهادت حاج آقا مصطفی خمینی در روند مبارزات سیاسی
- * تلاش یاران امام و روحانیون برای برگزاری مراسم یادبود و مجالس ترحیم و تجدید و تکرار خاطرات و مبارزات امام و زنده ساختن نام او در اذهان مردم به عنوان پرچمدار مبارزه علیه طاغوت
- * فضای باز سیاسی و موضع گیری حضرت امام
- * سفر شاه به امریکا و دیدار با کارتر: تظاهرات مخالفین و موافقین، درگیری و پرتاب گاز اشک آور، پیامدها
- * حرکت‌های اعتراض آمیز دانشجویان کشور (از آبان تا دی ماه ۱۳۵۶)، واکنش رژیم
- * مراسم چهلم حاج آقا مصطفی خمینی و اجتماع مردم قم: واکنش رژیم و پیامدها
- * ساواک، نیروهای امنیتی و تلاش برای مهار انقلابیون و غلبه بر ناآرامیهای کشور
- * سفر کارتر به ایران و حمایت علنی و کامل از رژیم شاه
- * امام خمینی و نخست وزیران ایران از ۱۳۵۶ تا ۲۲ بهمن ۱۳۵۷: برخوردهای متقابل، واکنشها و پیامدها

متقابل، واکنشها و پیامدها

ب- روابط خارجی

- * تحلیل بیانیه حضرت امام خمینی در خصوص کمک به بازماندگان جنایات اسرائیل در لبنان (دی ۱۳۵۶)
- * بررسی پیامهای مبادله شده میان یاسر عرفات و امام خمینی (ره) در مورد شهادت حاج آقا مصطفی خمینی
- * موضع گیری حضرت امام در قبال سازش سادات با اسرائیل (آبان ماه ۱۳۵۶)

ج- اندیشه سیاسی

- محورهای خاص اندیشه سیاسی امام
- * ویژگیهای اندیشه سیاسی امام خمینی
- عوامل اجتماعی تأثیر گذار بر تکوین اندیشه های سیاسی امام خمینی
- تأثیر تعلیمات استادان امام بر تکوین اندیشه های سیاسی ایشان
- تأثیر گرایشهای عرفانی امام بر تکوین اندیشه های سیاسی ایشان
- تأثیر محیط زندگی و ویژگیهای فردی امام بر تکوین اندیشه های سیاسی ایشان
- تأثیر زهد و تقوای عملی (خدا محوری) امام بر تکوین اندیشه های سیاسی و برداشت خاص امام از مسائل اجتماعی و سیاسی
- * آسیب شناسی نظام سیاسی از دیدگاه امام خمینی
- * جایگاه «اتحاد اسلام» در اندیشه های سیاسی امام خمینی در مقایسه با تفسیرهای ناسیونالیسم اسلام» و آثار و پیامدهای عملی آن در موضع گیریهای سیاسی امام
- * تفسیر خاص امام از «آزادی» و پیامد آن بر عمل گرایی و مبارزه جویی امام خمینی

- * جایگاه «امر به معروف و نهی از منکر» در اندیشه های امام و تأثیر تفسیر امام از آن بر روند مبارزه علیه رژیم پهلوی
- * تأثیر اندیشه های امام و تفسیرهای خاص ایشان از مبارزه علیه ظلم و طاغوت بر روند مبارزات جنبش های اسلامی جهان اسلام

د- جامعه شناسی

- * نقش رهبری در بسیج توده ها در جریان انقلاب اسلامی
- * بررسی خاستگاه اجتماعی، سیاسی سران انقلاب اسلامی
- * نقش شکاف طبقاتی در بروز انقلاب اسلامی
- * بررسی ساختار ارتش ایران و تأثیر آن در گرایش ارتش به انقلاب بر آستانه پیروزی
- * بررسی نقش رسانه های بیگانه در خلاء اطلاع رسانی رسانه های داخلی در جریان انقلاب

- * نظریه انقلاب «کرین بریتون» و انقلاب اسلامی ایران
- * نظریه انقلاب «چارلز تیلی» و انقلاب اسلامی ایران
- * نظریه انقلاب «تدا اسکاج پل» و انقلاب اسلامی ایران
- * بررسی خاستگاه سیاسی اجتماعی اعضاء دولت موقت
- * بررسی سیاستهای رژیم پهلوی برای مهار انقلاب اسلامی و علل عدم موفقیت این سیاستها

- * بررسی نقش جناحهای مختلف در جریان انقلاب اسلامی ایران
- * بررسی شعارها و خواسته های جناحهای مختلف در جریان انقلاب اسلامی و میزان انطباق آن با خواست توده ها
- * تحلیل محتوای شعارهای مردم در جریان انقلاب اسلامی
- * بررسی نقش مساجد به عنوان پایگاههای بسیج مردمی در جریان انقلاب اسلامی
- * نقش علما و روشنفکران مذهبی درباره تفسیر مفاهیم دینی و ایدئولوژیک کردن دین و تأثیر آن در بسیج و هدایت توده ها
- * بررسی گونه شناسانه روحانیت اسلامی
- * روند انقلابی شدن مبارزات و خشونت آمیز شدن در این دوره

* روند انقلابی شدن مبارزات و خشونت آمیز شدن در این دوره
* بررسی مردم شناسانه فرهنگ عامه مردم و شیوه های مبارزه و شعارهای مردم در طول مبارزات

دوره قیام و اعتراض از دی ۱۳۵۶ تا مهر ۱۳۵۷ (اقامت در فرانسه)

الف- تاریخ

* تظاهرات زنان محجبه مشهد در اعتراض به سیاستهای ضداسلامی رژیم در سالروز کشف حجاب (۱۳۵۶/۱۰/۱۷)

* درج مقاله «رشدی مطلق» در روزنامه اطلاعات و توهین به حضرت امام : هدف از نگارش، نویسنده، نقش شاه، دربار، وزیر اطلاعات و جهانگردی «داریوش همایون» ۱۳۵۶/۱۰/۱۷

* قیام ۱۹ دی ۱۳۵۶ در قم در اعتراض به چاپ مقاله فوق : مقدمات اعتراض از ۱۷ تا ۱۹ دی، نقش طلاب در به حرکت درآوردن مراجع، عکس العمل رژیم، سرکوب و تیراندازی، نقش مردم قم در این قیام

* قیام ۱۹ دی واکنشها و پیامدها : حضرت امام، رژیم شاه، مطبوعات داخلی و خارجی، حوزه های علمیه داخل و خارج

* قیام ۲۹ بهمن تبریز : بزرگداشت چهلم شهدای قم، کیفیت و گستره پیامدها

* عکس العمل رژیم و مطبوعات وابسته به آن در قبال قیام تبریز

* قیام ۱۰ فروردین یزد : بزرگداشت چهلم شهدای تبریز، کیفیت و گستره، پیامدها و واکنشها

* مواضع جبهه ملی و نهضت آزادی در قبال وقایع قم، تبریز و یزد

* بررسی چگونگی ارسال اعلامیه ها و نوارهای امام خمینی به ایران

* اقدامات حضرت امام و مردم در خصوص برگزاری سالگرد ۱۵ خرداد در سال

۱۳۵۷

۱۳۵۷

- * تعطیلی جشنهای نیمه شعبان در سال ۱۳۵۷ از طرف حضرت امام در اعتراض به جنایتهای رژیم، واکنشها و پیامدها
- * ماه رمضان سال ۱۳۵۷، گسترش مخالفتها در اصفهان، اولین حکومت نظامی در این شهر
- * بررسی ماهیت آتش سوزی سینما رکس آبادان و سهم مأموران رژیم شاه در این فاجعه
- * عکس العمل امام، مراجع، حوزه های علمیه، مجامع بین الملل و رژیم شاه در قبال این جنایت
- * برگزاری نماز عید فطر در قیطره توسط شهید مفتاح در ۱۳/۶/۱۳۵۷، کیفیت تظاهرات، انعکاس آن و عکس العمل رژیم
- * راهپیمایی روز ۱۶ شهریور ۵۷، وسعت و گستره، سازماندهی، شعارها و ترس رژیم
- * واقعه ۱۷ شهریور (جمعه سیاه)، اعلام حکومت نظامی در تهران و شهرهای بزرگ و مهم کشور؛ علت سرکوب و کشتار، نحوه آن، نقش ارتش در این واقعه
- * پیامدهای داخلی و خارجی واقعه ۱۷ شهریور: حمایت علنی کارتر از شاه، سرکوب موقت تظاهرات
- * واقعه زلزله طبرس و تلاش رژیم برای منحرف ساختن اذهان مردم
- * نحوه کمک رسانی دولت به زلزله زدگان و مقایسه آن با کمکهای مردمی که از طرف نیروهای مذهبی سازماندهی شده بود
- * روی کار آمدن دولت شریف امامی: تظاهر به شعائر مذهبی، تغییر تاریخ از شاهنشاهی به هجری شمسی، تعطیلی کاباره ها و قمارخانه ها
- * «جشن هنر شیراز» در تابستان ۱۳۵۷ و اجرای نمایش مستهجن در ملاء عام: واکنشها و پیامدها
- * شروع سال تحصیلی و گسترش اعتراضات دانش آموزی و دانشجویی
- * شروع اعتصابات با درخواستهای صنفی در مهر ماه و تبدیل تدریجی آن به اعتصابات با درخواستهای سیاسی

* تبانی رژیم‌های شاه و عراق برای محدود ساختن حضرت امام و اخراج ایشان از عراق

* عزیمت حضرت امام به کویت و جلوگیری از ورود ایشان به آن کشور

* عزیمت حضرت امام به فرانسه: علت گزینش فرانسه به عنوان محل اقامت، واکنش رژیم، پیامدها

* علل انتقاد هواداران رژیم پهلوی از شاه بویژه نمایندگان مجلس در سال ۱۳۵۷

* بررسی تأثیر فقهی و سیاسی فتوای حضرت امام در ارتباط با شکستن قسم به قرآن در حفظ رژیم شاه توسط نظامیان

ب- روابط خارجی

* دلایل عدم پذیرش حضرت امام توسط کشور کویت بعد از مهاجرت از عراق

* عملکرد دولت عراق در ارتباط با امام خمینی و تصمیم حضرت امام به مهاجرت

* بررسی نظریه «حقوق بشر و فضای باز سیاسی کارتر» و انقلاب اسلامی ایران

ج- اندیشه سیاسی

* بررسی اعلامیه‌ها، سخنرانیها و مواضع سیاسی امام در دوران اقامت در فرانسه:

* ارائه تفسیر ایشان از انسان مسلمان و نحوه زندگی مسلمانان و قانون اسلام به

رسانه‌های غربی

* بررسی نظر ایشان درباره حاکمیت و حکومت در اسلام

* بررسی دیدگاه ایشان در رابطه با قانون اسلام و قوانین بین‌المللی

* بررسی دیدگاه ایشان در رابطه با مواضع گروه‌های مختلف سیاسی کشور

* بررسی برنامه‌های آینده نظام اسلامی از فحوای نظرات ایشان

د- جامعه‌شناسی سیاسی

* بررسی شیوه تبلیغاتی و ارتباطات عمومی امام خمینی و تأثیر آن در گسترش انقلاب

اسلامی

* نقش رسانه‌های گروهی داخلی و خارجی در گسترش انقلاب اسلامی

- * بررسی چگونگی مبارزات دانشجویان ایرانی مقیم اروپا و آمریکا علیه رژیم و شیوه های آنها
- * بررسی میزان واقع نگری تحلیلگران رژیم پهلوی از قیام و انقلاب مردم ایران با تکیه بر تحلیل محتوای گزارشهای گروه بررسی مسائل ایران
- * بررسی عملکرد رده ها و قسمت‌های مختلف ارتش در قبال انقلاب اسلامی با توجه به ساختار طبقاتی هر کدام

هـ- حقوق سیاسی

- * بررسی دلایل سیاسی تصویب قانون رسیدگی به دارایی کارمندان و همسر و اولاد آنها
- * بررسی سیاسی-حقوقی لایحه تازه تظاهرات بر مبنای فضای باز سیاسی (۱۳۵۷/۴/۱۹)
- * بررسی سیاسی-حقوقی قوانین حکومت نظامی
- * بررسی علل سیاسی تدوین لایحه جدید مطبوعات
- * بررسی سیاسی-حقوقی آئین نامه رفتار خاندان شاهنشاهی پهلوی (تدوین شده توسط وزیر دربار دکتر اردلان)
- * بررسی سیاسی-حقوقی لایحه ممنوعیت برگزاری میتینگ بدون اجازه قبلی
- * بررسی دلایل تدوین لایحه سلب مصونیت از منصور یاسینی (سرمایه دار و نماینده مجلس)
- * بررسی دلایل تدوین لایحه محاکمات ملی (۱۳۵۷/۷/۲۹)
- * بررسی دلایل طرح استیضاح دولت شریف امامی در مجلس شورای ملی
- * بررسی سیاسی-حقوقی لوایح تقدیمی بختیار به مجلس شورای ملی (لایحه انحلال سازمان اطلاعات و امنیت کشور «ساواک»، لایحه مربوط به نحوه تعقیب نخست وزیر و وزیران و طرز تشکیل هیئت منصفه)

دوره اعتصابات و تظاهرات از مهر ۱۳۵۷ تا ۱۲ بهمن ۱۳۵۷ (بازگشت به ایران)

الف- تاریخ

- * گسترش ناآرامیها و فرار طرفداران رژیم شاه از ایران
- * علل و زمینه های و چگونگی گسترش اعتصابات در ادارات مختلف کشور و نقش آن در افزایش آشکار نارضایتی و تضعیف حاکمیت پهلوی و تقویت هواداری از نهضت امام و ناتوانی رژیم در کنترل آن
- * برخورد متقابل امام و مقامات فرانسه از آغاز حضور در آن کشور تا بازگشت به ایران و تأثیر آن در پیشبرد نهضت
- * چگونگی و علل توسعه اعتصابات در شرکت ملی نفت، دلایل ناتوانی رژیم در مهار آن، نقش امام در تداوم این جریان و پیامدهای مهم سیاسی-اقتصادی و اجتماعی آن بر روند انقلاب اسلامی
- * دانشگاهیان و تلاش برای براندازی حاکمیت شاهنشاهی و روابط با امام از مهر تا ۱۲ بهمن ۱۳۵۷
- * نقش و عملکرد نظامیان در تحولات انقلاب اسلامی، مواضع امام، رژیم پهلوی و گروههای سیاسی و پیامدهای آن
- * اعتصاب غذای زندانیان سیاسی و گسترش آن در سراسر کشور و نتایج آن
- * چرا امام مذاکره با علی امینی که داعیه وساطت و غلبه بر بحران کشور را داشت، رد کرد؟
- * بررسی روند درگیریها و ناآرامیهای کشور و نقش امام در رهبری و هدایت این برخوردها
- * واقعه ۱۳ آبان، کشتار دانشجویان و دانش آموزان، واکنش امام و هواداران نهضت، رژیم شاه سایر مبارزین و مخالفین، پیامدها

نهضت، رژیم شاه سایر مبارزین و مخالفین، پیامدها
 * نقد و بررسی سخنان ۱۵ آبان شاه و پذیرفتن انقلاب ملت ایران و روی کار آوردن
 دولت نظامی از هاری

* ساواک، نوسانات قدرت و نفوذ، تلاش برای کنترل قیام از مهر تا ۱۲ بهمن ۱۳۵۷
 * نقش مراجع و روحانیون مهم در تحولات انقلاب اسلامی: روابط با امام، واکنش
 علیه رژیم و نتایج آن

* نقش و عملکرد احزاب و گروههای سیاسی، روابط با امام و هواداران انقلاب
 اسلامی، حاکمیت پهلوی، واکنشها و پیامدهای آن و تأثیر آن بر سرنوشت کشور
 * کابینه نظامی از هاری، اعضاء و عملکرد آن
 * محرم سال ۱۳۵۷ و نقش آن در تعمیق مبارزات و اثبات اسلامی بودن انقلاب و
 نهضت

* بررسی راهپیمایی های بزرگ تاسوعا و عاشورا؛ رفراندومهای عمومی در رد رژیم
 شاه و نقش آنها در قطع امید قدرتهای غربی از شاه

* شکل گیری شورای انقلاب اسلامی، ترکیب اعضاء، روابط با امام، اقدامات
 * جبهه ملی و نهضت آزادی در برخورد با روند پرشتاب انقلاب اسلامی
 * روشهای حضرت امام برای انهدام و سقوط رژیم پهلوی و تشکیل نظام جمهوری
 اسلامی: بررسی شروط امام برای گفتگو با بلند پایگان رژیم گذشته و چگونگی انعکاس
 این روشها در مذاکرات و پیامها

* کشتار ۲۹ آبان در مشهد: چگونگی و پیامدها
 * نقش مطبوعات ایران در تحولات انقلاب اسلامی: اعتصاب، انعکاس اخبار
 مربوط به نهضت، پیام امام به مدیران مطبوعات، نتایج و پیامدها

* نقد و بررسی مأموریت هایزر در ایران، اقدامات وی برای حفظ انسجام ارتش و
 خروج شاه از ایران، پی ریزی طرح کودتا
 * فرار شاه از ایران: واکنش مردم محافل، سیاسی-مذهبی، پیام امام و مواضع
 قدرتهای غربی

* بررسی شورای سلطنت و نقش آن در اوضاع ایران استعفای رئیس شورا «سیدجلال
 الدین تهرانی» به منظور دیدار با حضرت امام

* انتخاب بختیار به عنوان نخست وزیر و تلاش برای یافتن چهره‌ای وجیه‌المله جهت متوقف ساختن روند انقلاب اسلامی

* بازداشت بعضی از سران رژیم و انحلال ساواک : امتیازی به مردم
* تصمیم امام برای بازگشت به ایران : ممانعت دولت بختیار و ارتش ، واکنشها و پیامدها

* تحصن روحانیون در مسجد دانشگاه تهران و تقاضا برای بازگشت امام
* بختیار و نهضت امام : تلاش برای ملاقات با امام ، شرایط امام برای مذاکره ، نتایج آن

* گروه‌های سیاسی و دولت بختیار : برخورد متقابل
* بررسی دیدار فرح با آیه الله خویی : اهداف و پیامدها
* حادثه لویزان در روز عاشورای ۱۳۵۷
* امام و ارتش : تلاش امام برای رهبری و هدایت ارتش به سمت انقلاب اسلامی ، واکنشهای سران و نیروهای رده پایین

* علل اعتصاب مطبوعات ، اشغال دفاتر روزنامه‌ها و پیامدهای آن
* تحصن اساتید در دانشگاه تهران و شهادت استاد نجات الهی (۱۳۵۷/۱۰/۵)
* مواضع امام خمینی در قبال کنفرانس گوادلوب
* امام و مقابله با اقدامات امریکا برای انحراف و به سازش کشاندن نهضت
* بررسی نحوه مشارکت اقلیت‌های مذهبی و دینی در مبارزات ضد رژیم : دلایل سیاسی و یا مذهبی آن

* بررسی شیوه‌های ارتباطی حضرت امام با ایران

ب- روابط خارجی

* عملکرد دولت فرانسه در ارتباط با حضرت امام در دوران اقامت ایشان در آن کشور
* بررسی چگونگی ارتباط افراد، شخصیتها و گروه‌های انقلابی ایران با حضرت امام در فرانسه

* روابط ایران و فرانسه و تأثیرات ناشی از اقامت حضرت امام در آن کشور
* نحوه برخورد و استفاده از مطبوعات و رادیوهای خارجی توسط امام در دوران

اقامت در فرانسه

* مواضع و دیدگاه‌های دولتمردان خارجی در مورد فعالیت حضرت امام و انقلاب اسلامی ایران

ج- اندیشه سیاسی

* بررسی مواضع گروه‌های سیاسی مختلف از اعلامیه‌ها و نشریات آنها نسبت به :

- نظام سیاسی آینده کشور

- نسبت به حکومت اسلامی

- نسبت به دخالت روحانیت در سیاست

- نسبت به مواضع انقلاب

- نسبت به رژیم پهلوی

- نسبت به امام خمینی

د- جامعه‌شناسی سیاسی

* بررسی زمینه‌های اجتماعی اعتصابات و تظاهرات ملت ایران در آستانه پیروزی انقلاب

* بررسی جامعه‌شناسانه علل پیوستن ارتش به مردم در آستانه پیروزی انقلاب با توجه

به ساختار نیروهای مسلح

* نقش گروه‌های «سازمان نایافته» مردمی در پیشبرد انقلاب اسلامی

* بررسی پراکندگی انقلاب در شهرهای مختلف ایران با توجه به عامل مذهب

* بررسی علل و چگونگی تشکیل شورای سلطنت

* بررسی علل بی‌تصمیمی و زوال شخصیت شاه در اواخر سلطنت

ه- حقوق سیاسی

* بررسی حقوقی-سیاسی اقدامات دولت بختیار در خصوص ممانعت از ورود امام به

ایران

* بررسی جایگاه حقوقی شورای سلطنت ایران

و- اقتصاد سیاسی

- * علل ایجاد صندوقهای قرض الحسنه در ۱۳۵۷ و تأثیر اقتصادی آن
- * علل افزایش قیمت کالاها و ایجاد تعاونیهای اسلامی برای مبارزه با گرانفروشی در ۱۳۵۷
- * خروج ارز از کشور توسط ایادی رژیم سلطنتی در ۱۳۵۷ و تأثیرات اقتصادی آن
- * ملی شدن ثروت شاه و اطرافیان او ۱۳۵۷ (پایه گذاری بنیاد مستضعفان)
- * ملی شدن بانکها و بیمه و کارخانجات، حذف ربا، ادغام بانکها
- * نقش بازاریان در انقلاب
- * نقش و تأثیر اعتصاب کارگران نفت و کارمندان دولت در پیروزی انقلاب
- * بررسی شیوه های تأمین منابع مالی مبارزات و تأمین مالی اعتصابیون

دوره براندازی طاعت

از ۱۲ بهمن ۵۷ تا ۲۲ بهمن ۵۷

الف- تاریخ

- * کمیته استقبال از امام خمینی: چگونگی تشکیل، اعضای آن، اقدامات
- * کیفیت ورود حضرت امام به فرودگاه مهرآباد، مراسم استقبال در فرودگاه، استقبال چند میلیونی در خیابانهای تهران
- * علت انتخاب بهشت زهرا به جای دانشگاه تهران برای اولین سخنرانی حضرت امام در ایران
- * محتوا و مواضع سخنرانی حضرت امام: واکنش دولت بختیار و ارتش
- * چگونگی طرد تدریجی اعضای دولت بختیار از وزارتخانه ها
- * بررسی اقدامات، پیامها و دیدارهای حضرت امام از ۱۳ تا ۲۲ بهمن ۱۳۵۷
- * علت گزینش بازرگان به عنوان نخست وزیر موقت: اشتباه یا مصلحت
- * دلایل انتخاب مدرسه رفاه به عنوان محل اقامت حضرت امام(ره)

- * دلایل انتخاب مدرسه رفاه به عنوان محل اقامت حضرت امام(ره)
- * نحوه انعکاس ورود حضرت امام به ایران در مطبوعات داخلی و خارجی
- * مواضع گروهها، احزاب و سازمانهای مبارز سیاسی در این مقطع
- * دیدار همافران با حضرت امام(ره) : واکنشها و پیامدها
- * مذاکرات پشت پرده میان انقلابیون و بازماندگان رژیم و تأثیر آن در سقوط رژیم شاه : توافقات به عمل آمده

- * تحولات روزهای ۲۱ و ۲۲ بهمن و نحوه فروپاشی رژیم
- * امام و اقدامات دولت موقت : روابط متقابل و مواضع دو طرف
- * بررسی مذاکرات پشت پرده برخی از انقلابیون با مقامات عالی ارتش : واکنشها و پیامدها
- * بررسی و تحلیل محتوای متن مذاکرات شورای سران و فرماندهی ارتش

ب- روابط خارجی

- * انعکاس بازگشت امام خمینی به ایران و استقبال مردم از ایشان در مطبوعات خارجی
- * مواضع و دیدگاههای دولتهای خارجی در مورد بازگشت حضرت امام به ایران
- * مواضع دولتهای خارجی در قبال پیروزی انقلاب اسلامی و به رسمیت شناختن دولت موقت
- * تجزیه و تحلیل مطبوعات خارجی در خصوص انعکاس قیام مردم مسلمان ایران و فروپاشی رژیم پهلوی
- * رادیوهای بیگانه (بوژه بی بی سی) و تحولات انقلاب اسلامی ایران
- * مسافرت سران و نمایندگان دولتهای خارجی به ایران در سالهای ۵۶ و ۵۷ و پیامدهای آن
- * بررسی مواضع دولتهای بزرگ کمونیستی (شوروی، چین و کوبا و ...) در قبال انقلاب اسلامی ایران

ج- اندیشه سیاسی

- * بررسی دیدگاهها و نظرات و تفسیرهای مختلف پیرامون قانون اساسی جمهوری

اسلامی ایران

* بررسی تأثیر اندیشه‌های «سیدمحمدباقر صدر» بر قانون اساسی جمهوری اسلامی

ایران

* بررسی رهیافت‌های مختلف مبارزه سیاسی، گروه‌های سیاسی نسبت به رژیم

محمد رضا

د - جامعه‌شناسی سیاسی

* بررسی جامعه‌شناسانه و سیاسی رهبری حضرت امام خمینی از دیدگاه نخبه‌گرایانه

* بررسی جامعه‌شناسانه و سیاسی سلطنت و حکومت پهلوی دوم از دیدگاه

نخبه‌گرایانه

* بررسی جامعه‌شناسانه شعارهای مردم در دوره براندازی طاغوت

* بررسی جامعه‌شناسانه و سیاسی حضور همافران نیروی هوایی در همراهی با مردم

* بررسی روانشناختانه شخصیت شاهپور بختیار

ه - حقوق سیاسی

* بررسی حقوقی - سیاسی اقدامات ارتش در برخورد با انقلابیون مسلمان

* بررسی جایگاه حقوقی شورای انقلاب اسلامی ایران

* بررسی جایگاه حقوقی دولت موقت

* بررسی جایگاه حقوقی نهادهای ایجادشده در اواخر دوره نهضت (مانند کمیته

استقبال از امام و غیره)

پروپوزیشن گاہ علوم انسانی و مطالعات فرہنگی
پرتال جامع علوم انسانی